

ԼԲԾ+ կանաչք, որ փոխեցին աշխարհը

Հասմիկ Սիմոնյան
Արմինե Դանիելյան

ԼԲԾ+ կանաչք,
որ փոխեցին
աշխարհը

Երևան
ՏԵՔՍ ՀԱՐԹԱԿ
2020

ՀՏԴ 316.3
ԳՄԴ 60.5
Ս 504

Սիմոնյան Հ., Դանիելյան Ա.
Ս 504 30 ԼԳՏ կանայք, որ փոխեցին աշխարհը/
Հ. Սիմոնյան, Ա. Դանիելյան.- Եր.: ԱևՄ, 2020.- 72 էջ:

Գիրքը ներառում է 30 ԼԳՏ+ (Լեսբի (կին նույնասեռական), բիսեքսուալ (երկսեռական), տրանսգենդեր (զենդերափոխ)) կանանց պատմություններ, ովքեր ունենին տարբեր մասնագիտություններ, ծնվել էին տարբեր երկրներում ու ժամանակներում, սակայն նրանց բոլորին միավորում է հավասարության ու արդարության ձգտումը: Գիրքը ԼԳՏ+ (Լեսբի (կին նույնասեռական), գեյ (տղամարդ նույնասեռական), բիսեքսուալ (երկսեռական), տրանսգենդեր (զենդերափոխ)) համայնքի մասին հայերեն առաջին ոչ մասնագիտական գիրքն է, որը կարող է հետաքրքիր լինել հայ ընթերցողին:

ՀՏԴ 316.3
ԳՄԴ 60.5

ISBN 978-99930-883-9-4

© ԱևՄ, 2020

Կարճ ասած

(Բայց մի օր երկար կխոսենք)

Ահա և «Կանայք, որ փոխեցին աշխարհը» մատենաշարի հաջորդ գիրքը, որ, ցավոք, չի արժանանա նույն հրապարակայնությանն ու գովազդին, ինչ իր նախորդները կամ հաջորդները: Չեն լինի նույն գովեստները, քանի որ հայ հասարակությունն այսօր սվիններով է դիմավորում ամենքին ու ամեն ինչ, որ վերաբերում է ԼԳԲՏ+ համայնքին և մշակույթին:

Սակայն դա ևս մեկ անգամ ապացուցում է, թե որքան անհրաժեշտ են նման ծրագրերը, որ չեն «քարոզում», այլ լուսաբանում են, չեն «պարտադրում», այլ հրավիրում են զրույցի, չեն «շեղում», այլ բացատրում են:

Այո՛, մենք պետք է իմանանք, որ մեր համակարգիչներն այսօր գերարագ են, որովհետև Լին Քոնվեյը տաղանդավոր ինժեներ էր: Ժամանակակից երաժշտությունն ստացել է իր նոր հնչեղությունը, որովհետև Վենդի Կարլսը հեղափոխական պատկերացումներ ուներ ձայների մասին: Մենք հագնում ենք տղամարդու կոստյումներ, որովհետև հարյուր տարի առաջ Նյու Յորքում մի խումբ կանայք ազատագրեցին իրենց զգեստապահարանը արհեստական կապանքներից:

Եվ, այո՛, մենք պետք է իմանանք. երբ շատերս պայքարում էինք հանուն կանանց ու հաշմանդամություն ունեցող անձանց իրավունքների, ընդդեմ պատերազմների կամ իշխանական խոշտանգումների, ԼԳԲՏ+ համայնքը պայքարում էր մեր կողքին: Այս գիրքը ցույց է տալիս, թե որքան անհիմն բռնությամբ ու դաժանությամբ է լցված մեր պատմությունը, որքան շատ են մտացածին սահմանափակումներն ու պիտակավորումները, բայց, ամենակարևորը, որքան ուժեղ է ոմանց կամքը, ազատատենչությունը, ձգտումը արդարության:

Եվ գուցե շատերը կդատեն գրքի մասին առանց այն կարդալու, բայց եթե այս պատմություններն ինչ-որ նոր կամ հետաքրքիր բան կասեն թերահավատներից մի քանիսին, ուրեմն օրերից մի օր ԼԳԲՏ+ համայնքն էլ այդքան վախենալու չի թվա, գեյ բառը հայհոյանք էլ չի լինի, ու մենք էլ կսովորենք խոսել համայնքի մասին ու համայնքի հետ:

Stiltp Unp

Ինչպես հաճախ պատահում է նման դեպքերում, հասարակությունը ցնցվեց, երբ հանկարծ հայտնաբերեց, որ մեծ հաջողությունների հասած լրագրող, պրոդյուսեր, հաղորդավար Ջենեթ Մոքր տրանսգենդեր կին է: Այսօր սևամորթ տրանս կանայք նկարահանվում են հեռուստասերիալներում, հայտնվում նորաձևության ամսագրերի էջերին, մրցանակների արժանանում, և այդ ամենը նաև տիկին Մոքի շնորհիվ է:

Ջենեթ Մոքր ծնվել է Հավայան կղզիներում: Տեղի մշակույթը որոշակիորեն օգնել է երեխային՝ չդառնալ ծաղրի առարկա. máhú բառը մատնանշում է երրորդ սեռը, և մարդիկ գիտեին՝ ոմանք ոչ կին են, ոչ տղամարդ: Փայլուն աշակերտ ու դպրոցի վոլեյբոլի թիմի ավագ Մոքրը 15 տարեկանում մորից գաղտնի սկսում է հորմոնալ բուժում ստանալ, այնուհետև, վիրահատության համար գումար հայթայթելու նպատակով՝ զբաղվում սեքս աշխատանքով, մերկապարով ու պոռնոգրաֆիկ նկարահանումներով:

21 տարեկանում տեղափոխվում է Նյու Յորք, հրաշալի կրթություն է ստանում, ու սկսվում է նրա խելակորույս կարիերան: Ջենեթը խոստովանում է, որ չէր ուզենա փոխել իր անցած ճանապարհը, քանի որ ամեն ինչի համար նա կատաղի պայքար է մղել՝ սկսած իր «կենսաբանորեն անիծված մարմնից» մինչև ինքնակենսագրական գրքի հրատարակություն, որը շատ կարճ ժամանակում դառնում է բեսթսելեր:

Ջենեթը հրաժարվում է նույնիսկ մանկության տարիներ մասին խոսելիս ինքն իրեն անվանել «տղա»: Անկախ իր սեռափոխության վիրահատություններից, նա միշտ եղել է կին, «բժշկական միջմտությունները չէին, որ պետք է հաստատեին իմ գենդերը»:

Ջենեթ Մոքրը հիասքանչ կին է. անհնար է չզմայլվել նրա մարմնի կորություններով, փարթամ մազերով կամ ցայտուն դիմագծերով: Բայց նա նաև գերում է իր եռանդով, համարձակությամբ ու ինքնավստահությամբ: Նրա հեղինակած “Pose” հեռուստասերիալն առաջին անգամ պատմում է 80-ականներին տարածված պարահանդեսային պերճաշուք մշակույթի մասին, որը թաքնված էր գաղտնիության անթափանցելի շղարշի տակ: Ջենեթը հարթակ է տրամադրել նրանց, ովքեր առաջին շարքերից են հետևել ՁԻԱՀ-ի տարածմանը, LԳԲՏ+ անձանց անօգնականությանն ու բազում խտրականություններին: Եվ առաջին անգամ բոլոր դերերում տրանս կանայք են. ամեն մի սերիա տրանսգենդեր կանանց հաղթանակն է ատելության ու տգետ կարծրատիպերի նկատմամբ:

Բրիսպիև Յոզեֆիանի

1952 թվականին ԱՄՆ թերթերը թնդում էին նմանատիպ վերնագրերից. «Նախկին գինվորականը դարձել է շիկահեր գեղեցկուհի»: Ջորջ Յորգենսենը՝ համեստ ու լռակյաց նյույորքցին, վերադարձել էր Դանիայից՝ պերճաշուք Քրիստինի տեսքով:

Մորթե մուշտակների մեջ փաթաթված 27-ամյա օրիորդը՝ իր բարձր այտոսկրերով, երկար թարթիչներով ու լիքը կարմիր շուրթերով, ամենևին չէր հիշեցնում երբեմնի ամոթխած պատանուն:

Դեռ վաղ հասակից Քրիստինը համոզված էր, որ ինքը կին է՝ բանտարկված տղամարդու մարմնի մեջ: ԱՄՆ ռազմական ուժերում ծառայելիս Քրիստինը իմանում է դանիացի մի բժշկի մասին, որ փորձարկումներ էր անում սեռի փոփոխության ոլորտում: Նա պատվո կոչումով գորացրվում է բանակից, որպեսզի նախևառաջ սկսի հորմոնալ բուժումը: Այնուհետև, առանց ինչ-որ մեկին տեղյակ պահելու մեկնում է Դանիա՝ այդքան սպասված վիրահատությունն իրականացնելու:

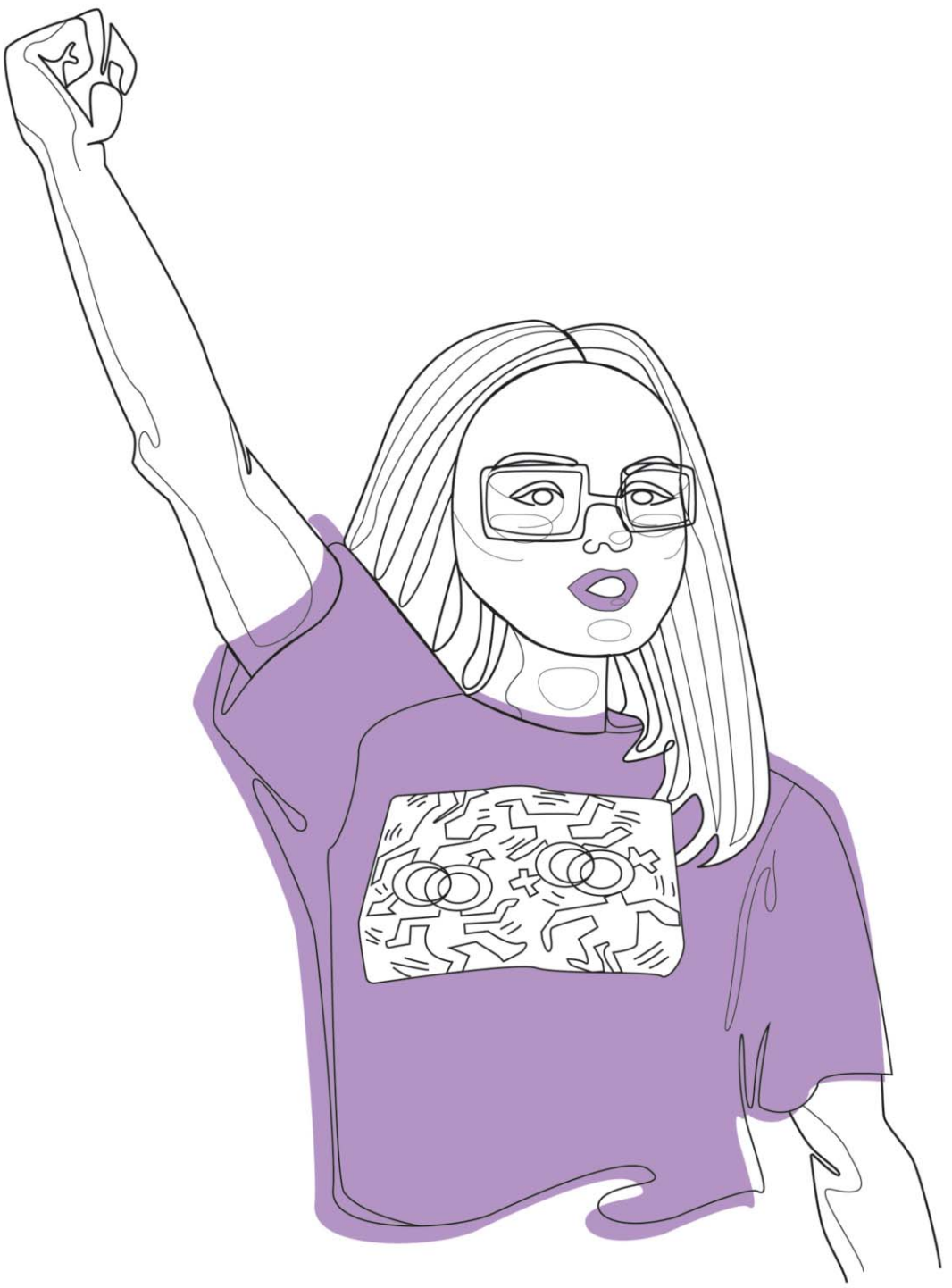
- Ես շատ անհանգիստ էի, որովհետև այդ ժամանակ բոլորը պնդում էին, որ ես խելագարվել եմ:

Դանիացի մասնագետ Քրիստիան Համբուրգերն առաջինն էր, ով անվանեց մեր հերոսին «տրանսսեքսուալ»: Նա նաև խրախուսեց Յորգենսենին՝ առաջին անգամ հրապարակավ կրել կանացի հագուստ և շեշտադրել իր կանացի ինքնությունը: Բարեհաջող վիրահատությունից հետո Յորգենսենը որդեգրեց իր բժշկի անունը և դարձավ Քրիստին:

- Բնությունը սխալ էր գործել, և ես այն շտկեցի. այժմ ես ձեր դուստրն եմ,- գրեց Քրիստինն իր ծնողներին:

Քրիստին Յորգենսենն առաջին կինն էր, որ ԱՄՆ-ում բացեի-բաց հայատարարեց իր տրանսգենդեր լինելու մասին: Հայրենիքում նրան դիմավորեցին հրճվանքով, հետաքրքրասիրությամբ ու հիացմունքով, ողորդեցին կինո ու թատերական առաջարկներով, խնջույքերի ու նկարահանումների հրավերներով: Քրիստին Յորգենսենը դարձավ աստղ:

- Մենք չենք սկսել սեքսուալ հեղափոխությունը, բայց մի լավ քայլ ենք հասցրել հետույքին:

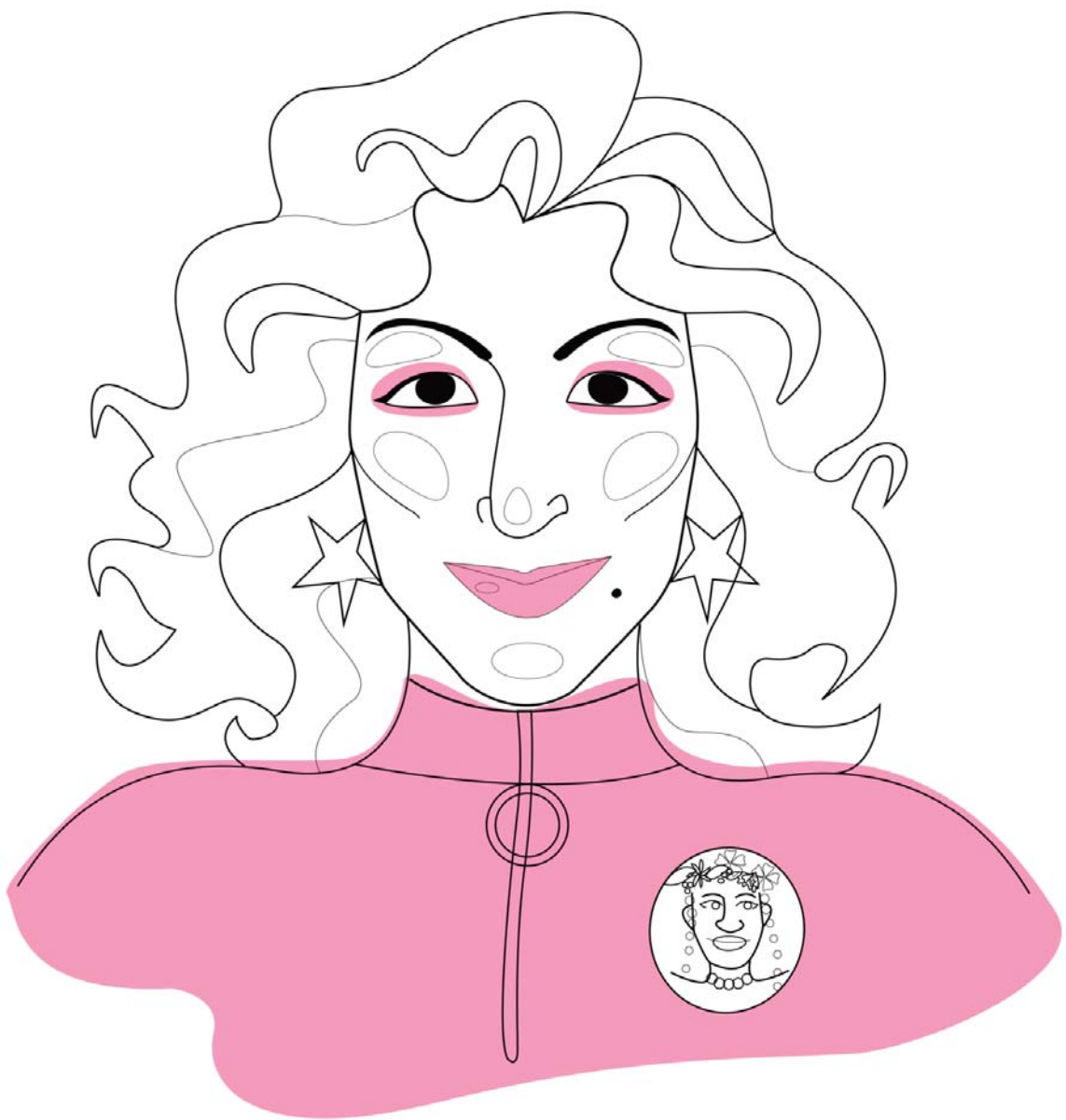
Ρητίνια Συνιστή

Ակտիվիստ Բրենդա Հաուերդի անունն այսօր, ցավոք, քչերին է հայտնի: Մինչդեռ նա, հիրավի, կրում է «Փրայդի մայր» տիտղոսը: Փրայդը, ինչպիսին որ մենք գիտենք այսօր՝ ԼԳԲՏ+ համայնքի մշակույթին նվիրված շքերթները և այլ միջոցառումները, առաջին հերթին Բրենդայի աշխատանքի արդյունքն է: Հենց «Փրայդ» (հպարտություն) անվանումը նույնպես Բրենդայի ու իր համախոհների մտահղացումն է. անվանում, որ կհակադրվեր սոցիալական ստիգմային՝ ամոթանքին ու պիտակավորմանը, անվանում, որը կընդգծեր համայնքի ձգտումն առ հավասարություն, արժանապատվություն, տեսանելիություն:

Ստոունվուլի խոռվություններն առաջին քայլն էր, երբ ԼԳԲՏ+ համայնքը որոշեց դիմակայել ոտնձգություններին և անարդարությանը: Պարզ էր, որ չէր կարելի կանգ առնել: Դեպքերից մեկ ամիս անց, Բրենդա Հաուերդը շուտափույթ երթ կազմակերպեց, որպեսզի տոնի այդ շրջադարձային իրադարձությունը: Այնուհետև, Բրենդայի նախաձեռնությամբ, ամեն տարի՝ հունիս ամսին, սկսեցին անցկացվել Փրայդ շքերթը և ուղեկցող միջոցառումները: 1970 թվականի հունիսի 28-ին Նյու Յորքում անցկացվող առաջին երթին սկզբում ներկա էր ընդամենը մի քանի մարդ: Սակայն, երբ մասնակիցները ճամփա ընկան, թափորը հետզհետե դարձավ ավելի մարդաշատ ու աղմկոտ: Որոշ ժամանակ անց երթի երկարությունը ձգվում էր 21 թաղամասերի միջով:

Բրենդա Հաուերդը պայքարում էր ոչ միայն ԼԳԲՏ+ համայնքի, այլև կանանց, սևամորթների, ՄԻԱՎ-ով ապրող անձանց իրավունքների պաշտպանության համար: Նա բազմիցս ձերբակալվել է, սակայն դա երբեք չի կանգնեցրել նրան: Ընկերներից մեկը հիշում է, որ մի անգամ ոստիկանատան խցում ոստիկաններին նյարդայնացնելու և խցում թույլատրելիից մի բոպե ավելի չմնալու նպատակով Բրենդան բարձրաձայն պռոնոգրաֆիկ վեպեր էր կարդում:

Արդեն 15 տարի է՝ գոյություն ունի Բրենդա Հաուերդի անվան մրցանակը, որը շնորհվում է այն բոլոր բիսեքսուալ անձանց, ում գործունեությունը նպաստում է ԼԳԲՏ+ համայնքի բարօրությանը: «Երբ ձեզ հարցնեն, թե ինչու գոյություն ունի Փրայդը կամ ինչու է անցկացվում հունիսին, պատասխանեք, որ Բրենդա Հաուերդ անունով մի բիսեքսուալ կին այդպես է ճիշտ համարել»:

Սիլվիա Ռիչերս

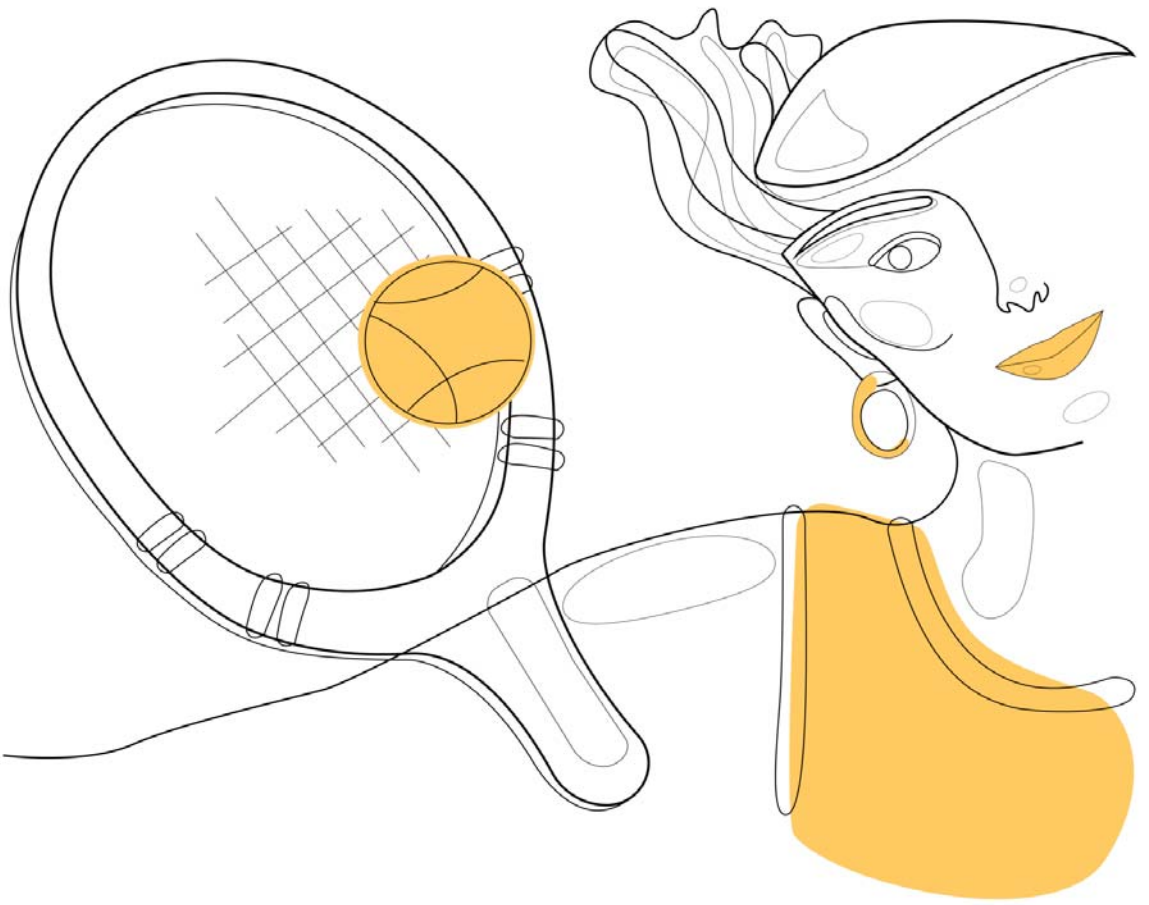
Նախքան Քարդաշյանների խորթ հոր շնորհիվ հանրությունը կծանոթանար տրանսգենդեր կանանց, նախքան հեռուստասերիալներում կհայտնվեին տրանսգենդեր կանայք, հավասարության համար պայքարողներն անում էին իրենց գործը, հաղթահարում անասելի դժվարություններ, ճանապարհ հարթում նոր սերունդների համար: Այսպիսի կին էր Սիլվիա Ռիվիերան, ում շնորհիվ, ինչպես պնդում են ժամանակակիցները, ԼԲՏ+ հապավման մեջ հայտնվեց «Տ» տառը:

Սիլվիան ծնվել էր Նյու Յորքում՝ չափազանց աղքատ լատինամերիկյան ընտանիքում: Աննկարագրելի դժվար մանկություն էր տեսել: Երեք տարեկան էր, երբ ինքնասպան եղավ մայրը, հայրը լքեց ընտանիքը, նրան որդեգրեց տատը, ով այդպես էլ չհամակերպվեց երեխայի ըմբոստ հոգու հետ: Շատերն են անցկացնում իրենց կյանքը «թաքնված», բայց ոչ Սիլվիան: Նա արդեն 4-րդ դասարանում շպարով էր գնում դպրոց: Այն տարիներին, երբ չկային շատ հասկացություններ ու երևույթներ, Սիլվիա Ռիվիերան հրաժարվում էր ենթարկվել գենդերային նորմերին: Արդյունքում ընտանիքը նրան վռնդեց տնից:

Սարսափելի է պատկերացնել 11 տարեկան երեխային փողոցում: Նա հայտնվել էր վտանգավոր ու անապահով տեղանքներում՝ թմրանյութերի ու հանցագործների մեջ: Բայց հենց այդ տարիներին նա հասկացավ, թե ինչ է կարիքը, գթասրտությունն ու կարեկցանքը: Ստոունվուդի խռովություններից հետո, երբ ԼԳԲՏ+ համայնքը ոտքի կանգնեց, ու հավասարության համար պայքարը թևակոխեց նոր փուլ, Ռիվիերան նոր եռանդով սկսեց օգնել աղքատներին, անօթևաններին, հասարակության՝ գենդերի մասին պատկերացումները խախտողներին:

ԼԲՏ+ ժամանակակից շարժմանը Սիլվիա Ռիվիերան հաղորդեց քաջություն, որն այնքան անհրաժեշտ էր առաջ գնալու համար: Նրա նվիրվածությունը գործին չէր ճանաչում ոչ մի սահման: Սիլվիան պատրաստ էր նույնսիկ ձերբակալվել, իսկ բանտը մինչ այժմ հյուրընկալ վայր չէ հատկապես ոչ սպիտակամորթ տրանսգենդեր կնոջ համար:

Թեև Սիլվիայի անունը երկար տարիներ ջնջված էր շարժման էջերից, այդուհանդերձ, 2019 թվականին վերջապես վերականգնվեց պատմական արդարությունը. Նյու Յորքում կանգնեցրին Սիլվիա Ռիվիերայի արձանը՝ որպես տրանսգենդեր ակտիվիստների խորհրդանիշ, որոնք այսօր տարի «մնացել էին անանուն»:

Ռեզնե Ռիչարդս

Ռենե Ռիչարդսն իրեն անվանում է տրանսսեքսուալ կին՝ գերադասելով այն տրանսգենդեր եզրույթից և ակնարկում է, որ այն մի օր կհայտնվի իր շիրմաքարին՝ թենիսիստից ու ակնաբույժից առաջ:

Այն ժամանակ, երբ նրան դեռ Դիք էին անվանում, Ռիչարդսն ընդունվեց բժշկական համալսարան, ստացավ վիրաբույժի մասնագիտություն, հետո անդամագրվեց Ռազմածովային ուժերին, դարձավ լեյտենանտ, հաղթեց թենիսի սիրողական բոլոր մրցաշարերում: Հասարակության աչքում նա ինքնաբավ տղամարդ էր: Սակայն ոչ ոք չգիտեր, որ նա ինը տարեկանից գաղտնի զգեստափոխվում էր քրոջ պահարանում, այնուհետև հանրակացարանի սենյակում մեկուսացած՝ սափրում էր ոտքերն ու սկսել էր ինքն իրեն կոչել Ռենե, որ ֆրանսերեն «վերածնված» է նշանակում:

40 տարեկանում՝ որդու ծնվելուց, կնոջ հետ ամուսնալուծվելուց, բազում մտատանջություններից ու անավարտ թողած հորմոնալ բուժումներից հետո, Ռիչարդսը հայտնեց իր հոգեթերապևտին, որ ժամանակն է՝ թույլ տալ Ռենեին ապրել: Եվ կրկին վերադարձավ սպորտի աշխարհ: Ընկերները զգուշացնում էին, որ նրա պատմության մանրամասները վերջիվերջո կբացահայտվեն, այդ տարիքում թենիսիստները երկնքից չեն ընկնում: Եվ իսկապես, հերթական հաղթանակից հետո լրագրողներն սկսեցին փորփրել, մեծ աղմուկ բարձրացավ. «Կանանց մրցաշարի հաղթողը տղամարդ էր»: ԱՄՆ թենիսի ասոցիացիան արգելեց Ռիչարդսին խաղալ պրոֆեսիոնալ թենիս: Չնայած նա երբեք չէր ծրագրել ի ցույց դնել իր անձնական կյանքը, բայց այդ պահին Ռենեն հրապարակավ հայտարարեց. «Կենսաբանորեն, ֆունկցիոնալ, սոցիալապես, զգացմունքայնորեն և օրինապես՝ ես կին եմ»:

Նա դիմեց դատարան և հաղթեց՝ ճանապարհ հարթելով մյուս տրանսգենդեր անձանց համար: Ռենե Ռիչարդսն առաջին մարզիկներից էր, որ խոսեց իր գենդերային ինքնության մասին: Ռենե Ռիչարդսն առաջին տրանսգենդեր կինն էր, որ ոտք դրեց պրոֆեսիոնալ սպորտ:

Յոհաննես

Սիգուրդարտիստի

Յոհաննա Սիգուրդարդոտիի անունը, անկասկած, գրվելու է պատմության դասագրքերում: Նա ստանձնեց Իսլանդիայի Հանրապետության վարչապետի պաշտոնը, երբ երկիրը խորը ճգնաժամ էր ապրում: Սոցիալական և քաղաքական կայունությամբ աչքի ընկնող պետությունը կքել էր բազմամիլիարդ պարտքերի տակ:

Գրեթե կես դար առաջ Յոհաննան իսլանդական ավիատղիների ուղեկցորդուհի էր և ակտիվ արհմիութենական: Հենց այդ ակտիվությունն էլ տարավ նրան դեպի քաղաքականություն ու օգնեց դառնալ խորհրդարանի պատգամավոր: Սակայն երբ նա տանուլ տվեց հերթական ընտրությունները, առանց վիատվելու հայտարարեց.

- Իմ ժամանակը գալու է:

Արտահայտությունը դարձավ մարգարեական, և Յոհաննան վերադարձավ էլ ավելի ուժեղ ու պատրաստակամ՝ ոտքի հանելու իր քայքայված հայրենիքը: Աղքատության դեմ պայքարը դարձավ գերխնդիր, ստեղծվեցին նոր աշխատատեղեր, կարևորվեց խոցելի խմբերի շահերի պաշտպանությունը, Իսլանդիան ինտեգրվեց ԵՄ-ի մեջ: Իսկ Յոհաննայի արտասանած բառերը դարձան յուրատիպ թևավոր խոսք:

Սիգուրդարդոտիին դարձավ Իսլանդիայի առաջին կին ղեկավարը, ամենաերկար ղեկավարող վարչապետը և աշխարհում առաջին՝ երկրի անթաքույց նույնասեռական առաջնորդը: Նա ամուսնացավ գրող Յոնհնա Լեոսդոտիի հետ հենց այն նույն օրը, երբ ուժի մեջ մտավ նույնասեռական ամուսնությունները վավերացնող օրենքը, ըստ որի՝ ամուսնությունը միություն է կամավոր երկու չափահասների միջև՝ անկախ իրենց սեռական պատկանելության: Տարիներ առաջ Իսլանդիան առաջիններից էր, որ ապաքրեականացրեց նույնասեռականությունը: Այսօր հանդուրժողականությունն ու ներառականությունը բնականոն կյանքի մի մասն են: Հիրավի, իսլանդացիները հպարտանալու շատ բան ունեն:

Էդի Վինչոր

Էդի Վինձորի պատմությունն առաջին հերթին սիրո պատմություն է: Այն սիրո ուժի ու սիրո հաղթանակի մասին պատմություն է:

Տիկին Վինձորը ապրել է բավականին համեստ կյանքով, երբեք չի եղել ուշադրության կենտրոնում, արել է իր գործն ու սիրել իր կնոջը: Նա ոուս փախստականների ընտանքից էր, որը շատ

դժվար օրեր էր տեսել Ամերիկայում: Իր աշխատասիրության շնորհիվ աղջիկը գերազանց ավարտում է դպրոցն ու ստանում բարձրագույն կրթություն: Ձեռք է բերում ծրագրավորողի մասնագիտություն, որն անցյալ դարի կեսերին դեռ նորաստեղծ ոլորտ էր, ու արագ աշխատանք է գտնում ամերիկյան առաջատար ընկերություններում:

Այդուհանդերձ, Էդին բոլորից գաղտնի էր պահում իր անձնական կյանքն ու ծածուկ այցելում էր Գրինվիչ թաղամասի ռեստորաններից մեկը, որտեղ միջավայրն անկաշկանդ էր ու հանդուրժող: Հենց այնտեղ էլ հանդիպում է իր կյանքի մեծ սիրուն՝ Թեա Սպայերին: Երկար ժամանակ չանցած՝ Թեան ամուսնության առաջարկություն է անում ադամանդե ճարմանդով, քանի որ մատանին կարող էր մատնել սիրահարներին, և այսպես սկսվում է 40 տարի ձգվող նշանադրությունը:

Սակայն Ստոունվուլի խոռվությունները փոխում են նաև Վինձորի կյանքը: Դրանից հետո Էդին ու Թեան այլևս չեն թաքցնում իրենց հարաբերությունները, մասնակցում են շքերթներին ու բողոքի ակցիաներին, հպարտորեն կրում են ծիածանագույն դրոշը: Էդին աշխատանքից դուրս է գալիս, և ինչպես ինքն է անվանում՝ սկսում իր երկրորդ կարիերան որպես LFS+ անձանց իրավունքների ակտիվիստ:

Երբ Թեայի մոտ ախտորոշում են ցրված սկլերոզ, և պարզ է դառնում, որ հիվանդությունը չափազանց արագ է զարգանում, զույգը որոշում է կայացնում ամուսնանալ Կանադայում, որտեղ նույնասեռ ամուսնություններն օրինական էին: Ցավոք, հիվանդությունն ի վերջո ավելի ուժեղ է գտնվում, և Թեան մահանում է՝ թողնելով իր ամբողջ ունեցվածքը Էդիին: Բայց պարզվում է, որ նույնասեռ զույգերը չեն կարող օգտվել որոշ առավելություններից, որ ունեն հետերոսեքսուալ ամուսինները: Էդիի ժառանգությունը չէր կարող ազատվել հարկերից, և նա պարտավոր էր վճարել 363 053 դոլարի հարկ:

Էդի Վինձորը դիմում է դատարան՝ համարելով խտրական օրենքը հակասահամանադրական: 2013 թվականին ԱՄՆ Գերագույն դատարանը որոշում է կայացնում հօգուտ Վինձորի: Վճիռը դառնում է բեկումնային. սկսվում է նոր էջ՝ հանուն ազատության ու հավասարության պայքարում: Այսօր ԱՄՆ բոլոր նահանգներում նույնասեռ զույգերը կարող են ամուսնանալ և ունենալ հավասար արտոնություններ ու իրավունքներ: Այս ամենը դարձել է հասանելի, որովհետև շատ տարիներ առաջ Էդին հանդիպել ու սիրահարվել էր Թեային:

Մարշա Պ. Ջոնսոն

Մարշա Պ. Ջոնսոնն այն մարդկանցից է, ով կարող է պատմել, թե, ցավոք, որքան խիտ են միահյուսված սեռականությունն ու բռնությունը:

Գրեթե 25 տարի շարունակ, Մարշա Պ. Ջոնսոնը կանգնած էր հավասարության համար պայքարի առաջին շարքերում՝ մարտնչելով LGBS+ համայնքի իրավունքների համար: Այն հարցին, թե ինչ է

նշանակում իր անվան մեջ « Պ» տառը, Մարշան պատասխանում էր. “Pay it no mind” (Բանի տեղ մի՛ դիր): Ահա, թե ինչ էր պատասխանում երկար տարիներ անտեսված ու մոռացված կինը, երբ ամեն անգամ չարախոսում ու վիրավորում էին իրեն՝ բանի տեղ մի՛ դիր:

Ջոնսոնը ծնվել էր 1945 թվականին Նյու Ջերսիում: Իր հարցազրույցներում նա պատմում էր, թե ինչպես էր արդեն հինգ տարեկանում սկսել կրել շրջագետներ, սակայն դադարել էր՝ շրջապատի ծաղրի պատճառով: Հիշում էր, որ ավագ դպրոցն ավարտելուն պես տեղափոխվել էր Նյու Յորք՝ ձեռքին մի տոպրակ հագուստ, գրպանում էլ՝ ընդամենը 15 դոլար: Չնայած այդ տարիներին նյույորքյան Գրինվիչ Վիլիջ թաղամասն առավել հանդուրժող տեղանք էր L.F.S+ անձանց համար, այնուամենայնիվ, ոստիկանները հաճախ էին խոշտանգում բոլոր նրանց, ովքեր չէին համապատասխանում սեռականության և գենդերային արտահայտման ընդունված նորմերին: Ջոնսոնի նման մարդիկ աշխատանք գտնելու հնարավորություն չունեին: Ուստի՝ բազմաթիվ գեյ, լեսբի կամ տրանսգենդեր անձանց պես, Մարշան իր կյանքի մեծ մասը մնաց անօթևան և ստիպված էր ապրուստ հայթայթել որպես սեքս աշխատող (միայն սեքս աշխատող լինելու պատճառով համար նա ձերբակալվել էր հարյուրից ավելի անգամ):

- Ես ոչ ոք էի՝ Ոչմիտեղից, մինչև չդարձա դրագ թագուհի:

Մարշա Պ. Ջոնսոնին, նախևառաջ, բոլորը սիրում էին նրա վառվռուն և լավատես բնավորության համար: Նա հաճախ հագնում էր ինքնաշեն, աչք ծակող հանդերձներ, զարդարում էր մազերը ծաղիկներով, մրգերով, նույնիսկ՝ ամանոռյա վառվռուն լույսերով: Ջոնսոնը նվիրված էր իր կրոնին ու հավատին: Նա հաճախ էր այցելում հարակից կաթոլիկ եկեղեցիներն ու աղոթում բոլոր նրանց համար, ովքեր միայնակ էին ու կարիքավոր: Ընկերները Ջոնսոնին հաճախ անվանում էին «Սուրբ Մարշա», քանի որ նա չափազանց գթասիրտ ու գրկաբաց անձնավորություն էր: Իր մտերիմ ընկեր Սիլվիա Ռիվիերայի հետ նրանք աջակցություն էին ցուցաբերում բազմաթիվ երիտասարդների ու պատանիների, ովքեր հայտնվել էին փողոցում, ումից հրաժարվել էին հարազատները, ում չէին հասկանում և ընդունում մյուսները:

Մարշա Պ. Ջոնսոնի և Սիլվիա Ռիվիերայի արձանը, որ 2019 թվականին կանգնեցվեց Նյու Յորքում, շատերի համար դարձավ այն ուշացված երախտիքի խորհրդանիշը, որին արժանի էին հավասարության և հանդուրժողականության համար անկոտրում պայքարող կանայք: Սա աշխարհում առաջին հասարակական կոթողն է, որ նվիրված է տրանսգենդեր անձանց:

Հաննա Գաբի Օդիել

Հաննա Գաբի Օդիելը երկրագնդի բնակչության 1,7%-ի մի մասնիկն է: Հաշվել են, որ նույնքան տոկոս են կազմում նաև կարմրահերները: Սակայն վերջիններիս արդեն մի քանի հարյուրամյակ է՝ մարդիկ դադարել են հետապնդել, իսկ Հաննային և իր նմաններին տասնյակ տարիներ ի վեր բժիշկները սովորեցնում են ամաչել իրենց մարմնից ու ինքնության առանձնահատկություններից:

Հաննան աշխարհահռչակ մոդել է, որ ցուցադրել է նորաձևության ամենահայտնի տների հանդերձները, նրա լուսանկարները տպագրվել են առաջատար ամսագրերի էջերին: Կարծես ամեն ինչ ուներ՝ կատարյալ երջանիկ լինելու համար, բայց 2017 թվականին

նա ցնցեց հանրությանը՝ հայտարարելով, որ ինտերսեքս անձ է: ԼԲՏՔԻ+ հասպավման մեջ վերջին տառը, թերևս, ամենից քիչ գործածվողն է ու քննարկվածը: Ինտերսեքս համարվում են այն անձինք, որոնք, ըստ ՄԱԿ-ի՝ մարդու իրավունքների գերագույն հանձնակատարի գրասենյակի, ունեն սեռական հատկանիշներ, որոնք չեն համապատասխանում երկբևեռ՝ արական կամ իգական դասակարգման պահանջներին:

Այսպես, Հաննան, ինչպես հազարավոր ուրիշ երեխաներ, դեռ վաղ հասակից ենթարկվել էր անհամար չարչարանքների ու խոշտանգումների: Աղջիկը հիշում է, թե ինչպես էր ամառային արձակուրդներն անցկացնում հիվանդանոցներում՝ մեկը մյուսի ետևից հաղթահարելով վիրահատություններն ու բժշկական այլ միջամտություններ: Նրան երբեք չէին բացատրում՝ ինչ խնդիր ունի: Նրան ասում էին, որ դու երբեք չես կարողանա երեխա ունենալ, սակայն չէին մանրամասնում պատճառները: Ծնողներն ամեն ինչից տեղյակ էին, նրանց հորդորել էին լռել, ոչ մեկին չպատմել: Դառնալով 17 տարեկան և պատահաբար թերթերից մեկում իր նման ուրիշ կնոջ մասին հոդվածի հանդիպելով՝ Հաննան իմացել էր ողջ ճշմարտությունը: Պարզվել էր, որ երբ նա երկու շաբաթական էր, ինչ-որ վարակ էր ձեռք բերել, ծնողներն անհանգստացած տարել էին իրենց փոքրիկին հիվանդանոց, որտեղ բժիշկները հայտնել էին, որ նրանց որդին շուտով կառողջանա: Բայց ծնողներն ապշահար էին. նրանց երեխան աղջիկ էր ծնվել: Արյան անալիզը ցույց էր տվել, որ նա ունի արական XY քրոմոսոմներ, արգանդն ու ձվարանները բացակայում են, բայց փոխարենն ունի ներքին ամորձիներ, որ արտադրում են մեծ քանակով տեստոստերոն, և որն իր օրգանիզմը չի ընդունում՝ վերածելով «կանացի հորմոնի»՝ էստրոգենի:

Այսօր Հաննան համարձակորեն պատմում է հորմոնալ բուժումների մասին, որ քայքայում էին նրա օրգանիզմը, անհասկանալի հետազոտությունների մասին, որ հոգեբանական վնասներ էին հասցնում դեռահաս աղջկան: Հարկ է նշել, որ 2016 թվականից ՄԱԿ-ը ինտերսեքս երեխաների սեռական ուղղիչ վիրահատությունները դիտարկում է որպես խոշտանգում: Հաննա Գաբի Օդիելն օգտագործում է իր մոդելային հարթակը, որպեսզի գրավի շատերի ուշադրությունը: Նա որոշել է բարձրաձայնել բոլոր անտեսված խնդիրներն ու սկսել պայքարել իր նման հազարավոր երեխաների ու պատանիների համար՝ փորձելով կանխարգելել հետամնաց նախապաշարմունքներով թելադրված վարքը: «Ձեզ կընդունեն, ինչպիսին որ դուք ծնվել եք: Նորման այլևս այն չէ, ինչ դուք կարծում էիք»:

Үнүктөр Утуктулусу

Պատկերացրեք՝ դուք ունեք ինչ-որ տաղանդ, շնորհ, ունակություն՝ լավ երգում եք, պարում եք, նկարում, սակայն բոլորն ուշադրություն են դարձնում ձեր արտաքին «թերություններին»՝ ծուռ ատամներին, մեծ քթին կամ ճաղատ գլխին:

Հարավաֆրիկացի վագրոդ Կաստեր Սեմենյան միշտ էլ եղել է բացառիկ մարզական ունակություններով օժտված աթլետ, սակայն հանրությունը նրան ճանաչում է ոչ միայն որպես բազմաթիվ առաջնությունների դափնեկիր, այլև վերջին տասը տարվա ընթացքում՝ նաև որպես սպորտային աշխարհի աղմկահարույց սկանդալներից մեկի մասնակից:

- Ես Կաստեր Սեմենյան եմ: Ես կին եմ ու ես արագ եմ:

Կաստեր Սեմենյան ծնվել էր հարավաֆրիկյան փոքրիկ ու աղքատիկ գյուղերից մեկում: Ուսանող տարիներին համալսարանի ֆուտբոլի թիմում էր խաղում, ու մարզանքների ընթացքում պարզ դարձավ, որ այս մարզիկն արագ վազելու մեծ ընդունակություններ ունի:

Արդեն 18 տարեկանում գրավեց բոլորի ուշադրությունը, երբ Բեռլինում մասնակցեց թեթև աթլետիկայի աշխարհի առաջնությանը: Այդ անգամ նա նվաճեց ոսկե մեդալ, սակայն վազքից առաջ արդեն շատերը շնջում էին, որ կինը, նախ՝ չի կարող այդքան արագ վազել, և երկրորդ՝ նա նման չէ կնոջ: Աթլետիկայի միջազգային ֆեդերացիաների ասոցիացիան սկսեց տարբեր թեստեր անցկացնել՝ նպատակ ունենալով պարզել Սեմենյայի սեռը: Այդ մասին տեղեկացան լրագրողներն, ու սկսվեց բամբասանքների, քննարկումների, հրապարակային դատափետումների շարքը: Որոշ մարզիկներ հրաժարվեցին մրցել Կաստերի հետ՝ հայտարարելով, որ նրան տղամարդ են համարում:

Թեստերի առաջին փուլը հաղթահարելուց հետո Կաստերին թույլ տվեցին շարունակել իր մարզական կարիերան: Եվ նա կրկին լավագույնն էր. հաղթեց 2012-ի և 2016-ի օլիմպիականներում, աշխարհի երեք առաջնություններում ու մի շարք այլ մրցավազքերում:

Այնուհետև պատահեց չլսված մի բան. Ֆեդերացիան փոփոխեց «Մեռական զարգացման տարբերությունների մասին» կանոնը՝ պնդելով, որ բոլոր այն իգական սեռի մարզիկները, ում տեստոստերոն հորմոնը ընդունված նորմայից բարձր է, հետագա մրցավազքերին մասնակցելու համար պարտավոր են ընդունել հորմոնալ դեղամիջոցներ: Ավելին, այս կանոնը վերաբերում էր այն վագրոդներին, ովքեր մրցում էին 400մ, 800մ և 1500մ վազքի դիսցիպլիններում, այսինքն՝ հենց այն տարածություններում, որտեղ

մասնակցում էր Սեմենյան, և որտեղ նա անգուգական էր: Կաստերը միանգամից հայտարարեց, որ կանոնի փոփոխությունն իր դեմ է ուղղված: Փորձեց բողոքարկել այն, սակայն որևէ արդյունքի չհասավ:

Առ այսօր Կաստեր Սեմենյայի ճակատագիրն առկախ է: Նա հրաժարվում է դեղեր ընդունել, որոնք անհայտ է, թե ինչ հետևանքներ կարող են թողնել իր ֆիզիկական և մտավոր կարողությունների վրա: Երկրպագուները չգիտեն՝ կկարողանա՞ նա մասնակցել Տոկիոյի օլիմպիական խաղերին և պաշտպանել իր տիտղոսը: Թեև սպորտային պաշտոնյաներն ընդունում են, որ նոր կանոնը որոշակի խտրական բնույթ ունի, սակայն անկոտրում շեշտում են, որ այն անհրաժեշտ է «կանանց սպորտի բարեխղճության պահպանման համար»: Զավեշտալի է հատկապես այն փաստը, որ հորմոնալ ստուգման են ենթարկվում և թեստավորում անցնում այն կին մարզիկները, ում արտաքին հատկանիշները կարող են կասկած հարուցել: Առավել զավեշտալի է, որ այս ամենը կատարվում է 21-րդ դարում:

Գերբարոյն Սպայն

Հրեաների ընտանիքում ծնված այս աղջիկը մանկությունն անցկացրել է Փարիզում ու Վիեննայում, կրթվել՝ Ամերիկայում: Նա գրող էր, բանաստեղծ ու դրամատուրգ, գրականության տեսաբան էր ու արվեստի նմուշների հավաքորդ: Նրա հավաքածուում տեղ էին գտել Պիկասոյի, Շագալի, Մոդիլիանիի, Բրաքի և էլի շատերի աշխատանքները: Ստայնն իր փարիզյան տունը վերածել էր գրական սալոնի, ուր հավաքվում էին Հեմինգուեյը, Էլիոթը, Դոս Պասոսը, Ռեմարկը, Ֆիցջերալդը և այլոք: Հենց Ստայնն է հանրահայտ ձևակերպումը տալիս Հեմինգուեյի, Անդերսոնի, Ֆիցջերալդի սերնդին՝ կոչելով նրանց «կորուսյալ սերունդ»:

Գերթրուդն էքսցենտրիկ էր, հետաքրքրվում էր դադաիզմով ու կուրիզմով, սիրում էր փորձարարություններ: Նրա հնչեցրած խոսքը կարող էր հեղինակություն ստեղծել կամ քանդել՝ հիմնահատակ:

Ճակատագրական էր նրա հանդիպումը Էլիս Բ. Թոքլասի հետ, որը դարձավ Ստայնի մեծ սերն ու կյանքի ուղեկիցը: Էլիսը վարում էր տնային տնտեսությունը, խմբագրում էր Ստայնի գրքերը, իսկ ավելի ուշ՝ հրատարակում ու թարգմանում:

Ստայնը պաշտում էր խոհանոցը: Ո՛չ պատրաստելը: Դրանում հմուտ էր Էլիսը: Իսկ Ստայնը երեք մեծագույն կիրք ուներ՝ ուտելիք, ընթերցանություն և սերս:

Նրանք պատմության ամենահայտնի ու ազդեցիկ զույգերից էին, շատ էին ճամփորդում, հատկապես սիրելի էր Իսպանիան: Երբ 1934թ. Ստայնը հայտնվում է Նյու Յորքում՝ դասախոսելու մի կիսամյակ, աչքով է ընկնում հսկա գովազդային ցուցանակը. «Գերթրուդ Ստայնն է Նյու Յորքում»: Նա լողում էր փառքի օվկիանում: Էլեոնորա Ռուզվելտը հրավիրում էր Ստայնին թեյախմության Սպիտակ տանը, Հոլիվուդում նա մասնակցում էր երեկույթների Չարլի Չապլինի հետ, Չիկագոյում ներկա էր գտնվում իր պիեսի բեմադրության առաջնախաղին, իսկ երեկոները Էլիսի հետ շրջում էին արվարձաններում ու շփվում հասարակ մարդկանց հետ: «Ինձ բախտ է վիճակվել լինել հարուստ և բախտ է վիճակվել լինել աղքատ: Հարուստն ավելի լավ էր»:

Ստայնը արվեստի ու գրականության քննադատ էր: Կար ժամանակ, երբ Պիկասոն նկարելուն զուգահեռ շատ ակտիվ գրում էր: «Մի երեկո, երբ Պաբլոն եկավ ինձ մոտ ու կարդաց իր բանաստեղծությունները, ես ամուր գրկեցի նրան ու ասացի՝ Պաբլո, գնա տուն ու շարունակիր նկարելդ»: Դրանից հետո, ասում են, Պիկասոն այլևս չգրեց:

Ստայնի սիրելի արտահայտությունն էր՝ վարդը վարդ է վարդ է: Այն ասեղնագործված էր Ստայնի հագուստներին, ներքնակին ու բարձին, գրված էր ավսենների վրա ու բաժակներին: Ի դեպ, Ստայնին ու Էլիսին միավորում էր կատուների հանդեպ սերը: Տարօրինակ անուններով մի քանի կատու էին պահում, բայց ամենաշատը սիրում էին Հիտլերին: Թե ինչու Հիտլեր՝ բացատրում էին նրանով, որ կատուն բեղիկներ ունի՝ հանց Ադոլֆ Հիտլեր: Միայն իրեն հայտնի պատճառով Ստայնն օրգազմը կոչում էր կով: Եվ, ի դեպ, շատ կովեր են պատահում նրա բանաստեղծություններում ու պատմվածքներում, դե, իսկ ինքն իր մասին ասում էր՝ ես նա եմ, ով գիտի ինչպես կովեր նվիրել:

Գերթրուդ Ստայնը մահացավ քաղցկեղից, թաղված է Փարիզի Պեր Լաշեզ գերեզմանատանը: Էլիսը մահացավ տարիներ անց: Նրա աճյունը ամփոփվեց սիրելի կնոջ կողքին:

Լիլի Էլբե

Էյնար Վեգեներն ու կինը նկարիչներ էին: Մի անգամ, երբ բնորդուհին ուշանում է, կինը խնդրում է ամուսնուն զուգագուլպաներ ու բարձրակրունկ կոշիկներ հագնել, որպեսզի կարողանա բացակայող մոդելի ոտքերը պատկերել: Անսպասելիորեն, Էյնարին նոր հագուստը շատ հարմար ու հաճելի թվաց: Նա սկսեց տարբեր երեկույթների ժամանակ կանացի զգեստներ կրել՝ ներկայանալով որպես Էյնարի քույր Լիլի:

Փարիզում թնդում էր զույգի անունը: Ամուսինները ցանկացած հավաքույթի զարդն էին: Դե, իսկ Գերդան՝ Էյնարի կինը, հայտնի էր շքեղ հագուստներ կրող գեղեցկուհիներ պատկերող կտավներով: Միայն տարիներ անց նա կխոստովանի, որ իր կտավների բնորդը հենց ամուսինն է եղել:

Մի քանի տարի անց, վիրահատությունների միջոցով Էյնարը սեռափոխվում է: Նա առաջիններից էր, ով դիմեց այդ քայլին: Նա դադարում է գեղանկարչությամբ զբաղվել՝ համարելով դա իր նախկին կյանքի մի մասնիկ: Նա սկսում է հանդիպել ֆրանսիացի արթ-դիլեր Կլոդ Լեժենի հետ: Զույգը երագում էր ամուսնանալ և ունենալ երեխաներ: Լիլին անհամբեր սպասում էր վերջին վիրահատությանը. բժիշկները խոստացել էին նրա օրգանիզմում արգանդ տեղադրել: Նմանատիպ վիրահատությունն աշխարհում դեռ չէր եղել: Փորձարարական վիրահատությունն անցկացվեց 1931 թվականին: Լիլիի իմունային համակարգը չընդունեց արգանդը: Վիրահատությունից երեք ամիս անց, Լիլին մահացավ:

Լիլիի մահվան մասին Գերդան իմացավ միայն տասը տարի անց: Նա Մարոկկոյում էր ամուսնու՝ իտալական բանակի սպա Ֆերնանդո Պորտայի հետ: «Լիլի, իմ խեղճ աղջիկ»,- միակ բառերն էին՝ սեղմված շուրթերից դուրս պրծած:

Էլիս Դիգիկոսյան

Էլենը սուր լեզու ուներ և հրաշալի հումորի զգացում, և հենց նրա ներկայությունն էր ապահովում «Էլեն» սիթքոմի համն ու հուտը: 1997թ. Օփրա Ուինֆրիի շոուի ժամանակ նա հայտարարեց, որ լեսբի է: Ավելի ուշ, սիթքոմում Էլենի մարմնավորած հերոսը ևս հայտնում է իր հոգեբանին (որի դերը խաղում էր Օփրան) իր սեռական կողմնորոշման մասին: Հենց այդ սերիայի վարկանիշը կտրուկ բարձրացավ: Սակայն որոշ անհանգստություններից և դրամական ներդրումների սրընթաց քչացումից հետո սիթքոմը չեղարկվեց: Էլենը սկսեց ստենդ ափ ելույթներ ունենալ, իսկ ավելի ուշ հիմնեց իր թոք շոուն՝ «Էլեն Դեջեներեսի շոու»-ն, որը վարում է մինչ այսօր:

2008թ. Էլենն ամուսնացավ իր ընկերուհու՝ Պորշա դե Ռոսսիի հետ: Էլենն ու իր կինը վեգան են, ինչի մասին հայտարարում են հպարտությամբ և խրախուսում մյուսներին հետևել իրենց օրինակին, ինչպես նաև միանալ «առանց մսի երկուշաբթի» ակցիային: Էլենն իր կայքում հատուկ բաժին ունի՝ նախատեսված վեգան բաղադրատոմսերի համար:

Էլենին է վստահվել վարել մի շարք հեղինակավոր մրցանակաբաշխություններ՝ Օսկարի, Գրեմմիի, Փրայմթայմ Էմմիի և այլնի: Չորս գրքի հեղինակ է, արժանացել է շուրջ երեսուն Էմմի մրցանակի, քսան People Choice մրցանակի և շատ ու շատ այլ մրցանակների՝ ինչպես կատարած աշխատանքների, այնպես էլ բարեգործական ջանքերի համար: 2016թ. Բարաք Օբաման պարգևատրել է նրան Ազատության նախագահական շքանշանով: Պատմության մեջ նա երկրորդ կինն է Վուփի Գոլդբերգից հետո՝ հրավիրված Օսկարի մրցանակաբաշխությունը վարելու: Ըստ Ֆորբսի՝ Էլենն աշխարհի 15 ամենաբարձր վարձատրվող ձեռնարկատերերից և աշխարհի 50 ազդեցիկ կանանցից մեկն է:

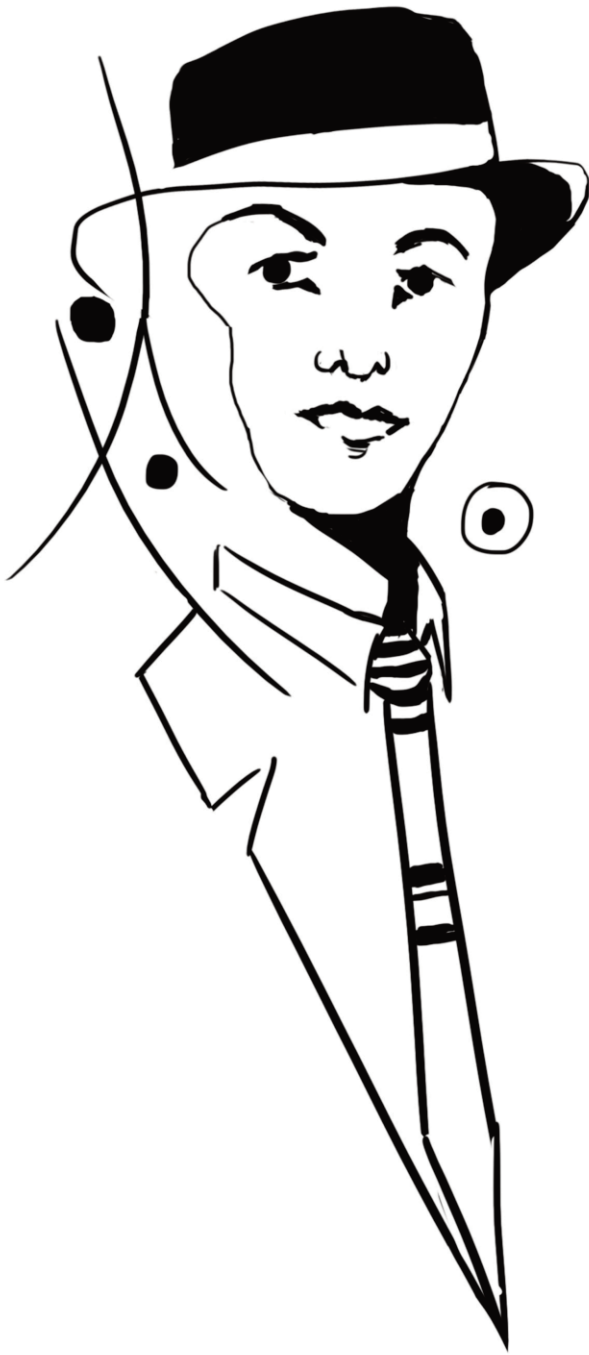

Բարբարա Գիթիկյան

Այն տարիներին, երբ նույնասեռականության մասին խոսում էին գաղտագողի և շշուկով, Բարբարա Գիթինգսը գոռում էր ու չէր թաքնվում: Ասում են՝ Բարբարան սկսել էր ուսումնասիրել սեռականությունը դեռ դպրոցական գրադարաններում. այնտեղ սուկ բժշկական գրականություն էր, որ նկարագրում էր գեյերին որպես «շեղված կամ հիվանդ»: Արդյունքում՝ հուսահատեցնող տողերի շնորհիվ, անսպառ եռանդով, համառությամբ և, ինչպես ինքն է բնորոշում՝ «գեյի հնարամտությամբ», Գիթինգսն իր ամբողջ կյանքը կնվիրի այդ էջերին գրված ստերը հերքելուն:

Սեփական կյանքը հասկանալու և շրջակա աշխարհին բացատրելու անհողդողդ կարիքը ստիպեց Գիթինգսին դառնալ ակտիվիստ: Նա սկսեց ճամփորդել, գտնել համախոհներ, ճանաչել, սովորել և, ամենակարևորը, փոխանցել սովորածը: Նրան վստահվեց հիմնել «Բիլիթիսի դատրեր»՝ ԱՄՆ առաջին քաղաքացիական ու քաղաքական լեսբի կազմակերպության նյույորքյան մասնաճյուղը, որ դարձավ երկրում ամենախոշորը: Նրա ջանքերի շնորհիվ գրադարաններում հայտնվեց LGBS+ գրականություն, նույնասեռականությունը հանվեց հոգեկան հիվանդությունների ցանկից: Նա նաև օգնեց կազմակերպել LGBS+ շարժման առաջին ցույցերը, որ անցկացվում էին ԱՄՆ ազգային տոնին՝ հուլիսի 4-ին, և կոչվում էին «Ամենամյա հիշեցումներ»:

Հարցազրույցներից մեկում՝ նա այսպես է ամփոփում իր անցած ուղին. «Պատանի հասակում ես միայնակ տառապում էի, որպեսզի հասկանամ ինքս ինձ, և թե ինչ է նշանակում գեյ լինել: Հիմա՝ 48 տարի անց, ես երջանիկ եմ աշխատել ուրիշ գեյերի հետ, որպեսզի հեռու քշենք կեղծ բարեպաշտներին, յուղենք պահարանների ծխնիները, փոխենք նախապաշարված սրտերն ու ուղեղները, ցույց տանք, որ գեյերի սերը վատ չէ ո՛չ մեզ համար, ո՛չ էլ աշխարհի: Դժվար աշխատանք է, բայց կենսական անհրաժեշտ է, գոհացնող է, երբեմն էլ՝ զվարճալի»:

Արարատի Դեղսրբարան

Ոչ ոք ստույգ չգիտի, թե ով առաջինը հարվածեց Ստոունվուլի խոտվությունների ժամանակ ու սկիզբ դրեց ԼԳԲՏ+ անձանց իրավունքների համար պայքարին, բայց շատերը պնդում են, որ առաջինը Ստորմեն Դելարվերին էր՝ բույ լեսբին Նյու Օրլեանից:

Բույ անվանում են այն տիպի լեսբիներին. այստեղ գործում են տարածված կարծրատիպերը, որոնք ճիշտ գործածության դեպքում վիրավորական կամ նսեմացնող չեն: Եզրույթը հավանաբար ծագել է անգլերեն ժարգոնային “butcher” բառից, որ նշանակում էր կովարար երեխա: Բույին կարելի է ճանաչել առաջին հայացքից. նա հիմնականում կրում է տղամարդու հագուստ, կարճ սանրվածք ու ոչ մի շպար: Շատ տարիներ առաջ, երբ «անսեռ» հագուստը դեռ նորածն չէր, բույերը հագնում էին ջինսե տաբատներ, սպիտակ շապիկներ, կաշվե բաճկոններ ու ոսկե շղթաներ՝ համադրված վստահությամբ ու համարձակությամբ: Սակայն, այս ենթամշակույթի ձևավորման առաջին իսկ փուլերից, բույերը ենթարկվել են դաժան խտրականության ու ճնշումների, անվանվել կնատյաց ու հակաֆեմինիստներ:

«Ջուել Բոքս Ռեյու» -ն 50-60-ականներին դրագ թատերախումբ էր, որը մեծ համբավ էր վայելում: Տղամարդու միակ դերակատարը Ստորմեն Դելարվերին էր: Սակայն մինչև բեմ բարձրանալը Ստորմենն ոչ այնքան գեղագիտական աշխատանքներով էր զբաղվում. թիկանպահ էր, ակումբների դռնապան: Բեմից իջնելով՝ նա չէր փոխում իր հանդերձանքը: Զբոսնում էր Նյու Յորքի փողոցներում՝ նրբակար կոստյումներով ու ֆետրե գլխարկներով: Իր բացառիկ ոճային տեսքի շնորհիվ նա գրավեց ժամանակի ակնառու լուսանկարիչների ուշադրությունը: Հանրահայտ Դիանա Արբուսը անմահացրեց Ստորմենին մի շարք ֆոտոպատումներում, որոնք մինչ այսօր ցուցադրվում են աշխարհի տարբեր թանգարաններում:

Սակայն ոճային արտաքինից բացի Ստորմեն Դելարվերին հիշում են նաև որպես նյույորքյան Վիլիջ թաղամասի ԼԲՏ+ պահապան. գիշերները նա կամավոր շրջում էր փողոցներով, որպեսզի հարկ եղած դեպքում օգնության հասնի «իր աղջակներին»:

Սարի Քարդ

Սալին մեկն էր ութ հազար մարդկանցից, որ արձագանքեց թերթի հայտարարությանը. «Մեկնարկում է տիեզերք մեկնելու ծրագիրը: Հավաքագրում ենք թեկնածուների»: 1978թ. Սալի Րայդը ՆԱՍԱ-ի կողմից ընտրվեց որպես տիեզերագնաց՝ առաջ անցնելով շուրջ հազար թեկնածուից: «Երբ դու պատրաստվում ես հրթիռով տիեզերք թռչել, դու նստած ես շատ-շատ մեծ պայթյունի վրա, որ կարող է պատահել ցանկացած վայրկյան», - ավելի ուշ կասի լրագրողներին Րայդը: Նա ԱՄՆ պատմության՝ ոչ միայն առաջին կին տիեզերագնացն էր, այլև ամենաերիտասարդը:

Ընդհանուր առմամբ, Սալի Րայդն անցկացնում է տիեզերքում 343 ժամ. «Երբեք չեմ մոռանա այն պահը, երբ առաջին անգամ օդում լողալով մոտեցա տիեզերանավի պատուհանին ու նայեցի դուրս ու տեսա հորիզոնը հեռվում, և ինչ-որ մեկն էլ կարծես մուգ կապույտ մատիտ էր վերցրել ու եզրագծել Երկիրը: Հետո գլխի ընկա, որ այդ կապույտ գիծը Երկրի մթնոլորտն է. այնքան փխրուն թվաց ու նուրբ: Երբեք չեմ մոռանա»:

Նրա անունն ընդգրկված է ԱՄՆ տիեզերագնացների փառքի սրահում: Րայդը ոգևորում էր շատ աղջիկների ու պատանիների՝ բացահայտելու տիեզերքի գաղտնիքները, խրախուսում էր հետաքրքրվել նորագույն տեխնիկայով, զբաղվել գիտությամբ, մաթեմատիկայով ու ճարտարագիտությամբ: Նաև գրել է մի շարք մանկական գրքեր տիեզերքի մասին:

Սալին ամբողջ կյանքում լեսբի էր: Նա 27 տարի ապրել է իր կնոջ՝ Թեմ Օշոնեսսու հետ: Սալիի մահախոսականում քույրը՝ Բեան, նշում է, որ նրանք ավելին էին, քան պարզապես զույգը, նրանք լավ ընկերներ էին, գործընկերներ ու թիկունք՝ մեկը մյուսի համար, նրանք միասին գրքեր էին գրում և ամենամոտ մարդիկ էին. դա իսկական սեր էր:

ԱՄՆ նախագահ Բարաք Օբաման ցավակցական հեռագիր հղեց Սալի Րայդի մահվան կապակցությամբ՝ կոչելով նրան ազգային հերոս. «Սալիի կյանքը ցույց տվեց բոլորիս, որ մեր հնարավորություններն անսահման են»:

Էնր Լայֆսթայլից

Հենց նրա տեսախցիկն է որսացել Ջոն Լենոնին վերջին անգամ՝ Յոկո Օնոյի հետ անկողնում պառկած. դրանից մի քանի ժամ անց Լենոնին կսպանեն: Նա Վուփի Գոլդբերգին նկարում է կաթով լի լոգարանում, Դեմի Մուրին՝ մերկ: 2016թ. , Անգլիայի թագուհու 90-ամյակին, բրիտանական արքայական ընտանիքը հենց Լեյբովիցին է վստահում լուսանկարների շարքը:

Նա առաջին կինն էր, ում լուսանկարները ցուցադրվեցին Վաշինգտոնի ազգային դիմանկարների պատկերասրահում: Իսկ հայտնիություն ձեռք բերեց խմբի հետ շուրջերկրյա հյուրախաղերի ժամանակ՝ ոչ ստանդարտ լուսանկարների շնորհիվ ու համանուն ամսագրի խմբագրումից հետո: Ավելի ուշ նա սկսեց լուսանկարել դիմանկարներ՝ Vanity Fair ամսագրի համար: Նրա հերոսները հայտնի մարդիկ էին՝ դերասաններ ու նախագահ, արվեստագետներ ու գրողներ:

1989թ. Լեյբովիցը հրավիրվում է լուսանկարելու Սոնթագին՝ գրքի շապիկի համար: Նրանք այլևս չեն բաժանվում մինչև 2004թ.՝ Սոնթագի մահը: Կյանքի ընթացքում նրանք առանձնապես չէին ցուցադրում իրենց հարաբերությունները: «Մենք երկու առանձին մարդիկ էինք, որ օգնում էին իրար կյանքի միջոցով»: Ավելի ուշ Լեյբովիցը հարցազրույցներից մեկում կասի. «Սիրահարներ: Այդպես կոչեք մեզ: Ինձ դուր է գալիս սիրահար բառը: Դրա մեջ այնքան ռոմանտիկա կա: Կուզեի ասել՝ ուզում եմ պարզ լինի բոլորի համար. ես սիրում եմ Սյուզանին»:

Լեյբովիցն ու Սոնթագը ճամփորդում էին միասին ամբողջ աշխարհով մեկ, նրանց իրար էին կապում փոխադարձ հետաքրքրությունները. Սոնթագը խրախուսում էր Լեյբովիցին լուսանկարին ավելի մոտենալ:

Հիսունմեկ տարեկանում Լեյբովիցը որոշում է մայրանալ: Ծնվում է նրա աղջիկը՝ Սառան: Փոխնակ մոր շնորհիվ ունենում է երկվորյակ աղջիկներ՝ Սյուզանին ու Սամուելին:

Լեյբովիցը սիրում էր կրկնել. «Երբ ես ասում եմ, որ ուզում եմ ինչ-որ մեկին լուսանկարել, նշանակում է՝ ես ուզում եմ այդ ինչ-որ մեկին ավելի լավ ճանաչել»:

Սյուզան Սոնթագ

Սյուզանը բարձրահասակ էր ու աչքի ընկնող և առանձնանում էր հատկապես ջքեղ խոսքով: Նա տեղափոխվում է Նյու Յորք՝ ամուսնուց բաժանվելուց հետո: Սոնթագն ինտելեկտուալ և գրող այն կանանցից էր, որ Հաննա Արենդթի, Էլիզաբեթ Հարոլդի և Մերի Մրքքարթի հետ միասին նյույորքյան կյանքին առանձնահատուկ փայլ էին հաղորդում՝ չդառնալով երբեք նյույորքցի ինտելեկտուալ: Հետաքրքրվում էր եվրոպական կինոյով, լուսանկարի պատմությամբ, եվրոպական գրականությամբ ու փիլիսոփայությամբ: Նրա ընկերներ-

րը շքեղ էին՝ զգացմունքային թավ շերտերով հարուստ: Նա մեծ էսթետ էր:

Սյուզան Ռոզենբլատը ծնվել էր Նյու Յորքում՝ մորթավաճառի ընտանիքում: Քույրն ասթմա ուներ, հոր մահից հետո մայրը որոշում է լքել Նյու Յորքն ու գնալ տաք եղանակ փնտրելու: Հանգրվանում են Մայամիում, ապա՝ Արիզոնա նահանգում, իսկ Լոս Անջելեսում մայրը հանդիպում է կապիտակ Նաթան Սոնթագին, ում ազգանունն էլ Սյուզանը սեփականացնում է: Հաճախում էր Բերկլիի համալսարան, տասնվեցում ընդունվում Չիկագոյի համալսարան, ուր ամուր կապեր է հաստատում դասախոսների հետ, այդ թվում՝ քննադատ Քենեթ Բյորքի, քաղաքագետ փիլիսոփա Լեո Շտրաուսի: Հարվարդում նրա ուսուցիչն էր Փոլ Թիլիլսը: Նա կարողանում էր իր շուրջը հավաքել փայլուն մտքի տեր մարդկանց: Տասնյոթ տարեկան էր՝ երկրորդ կուրսի աղջնակ, երբ Չիկագոյի համալսարանի դասախոս, սոցիոլոգ Ֆիլիպ Ռիֆի դասին կհայտնվի ուշացած: Կաֆկայից էր խոսում: Դասի վերջում նա հարցնում է Սյուզանի անունը: Տասն օր անց նրանք կամուսնանան: Նրանց որդին՝ Դեյվիդը, ծնվում է 1952թ.: Նրանց ամուսնությունը բաղկացած էր շատ գրույցներից և պակաս մերձեցումից:

Հարվարդում փիլիսոփայության մագիստրոսի կոչում է ստանում: Օքսֆորդում խեղդվում է խտրական վերաբերմունքից, վերադառնում է Փարիզ, ծանոթանում փարիզյան ցուցադրության շուրջ համախմբված ամերիկյան մտավորականության հետ: Ակտիվորեն զբաղվում է ֆրանսիական կինոյով, սկսվում է նրա բուռն ստեղծագործական ընթացքը: Վերադառնալով, Փարիզում՝ օղակայանում, ամուսնուն կասի, որ ուզում է բաժանվել: Նա հրաժարվում է երեխայի համար վճարվելիք որևէ նյութական օժանդակությունից, տեղափոխվում է ապրելու ոչ մեծ մի տուն, անցնում խմբագրական աշխատանքի և սկսում գրել: Նրա հարցերի հիմնաքարը լուսանկարն էր, նորաձևությունը, սկզբունքորեն չճանաչված թեմաները, էթիկան և վավերագրական պատկերի առանձնահատկությունները:

Քաղցկեղի տասներորդ փուլում նա ուսումնասիրում է ու գրում «Հիվանդությունը՝ որպես փոխաբերություն» գիրքը՝ անդրադառնալով ՉԻԱՀ-ին, քաղցկեղին և այլ դարերում մոլեգնած մի շարք հիվանդությունների, և ոչ մի բառ այն մասին, որ ինքն էլ քաղցկեղ ունի: Գրքի հրապարակման ժամանակ նա հանդիպում է Էնի Լեյբովիցին ու իր կյանքի վերջին տասնամյակն անցկացնում նրա հետ: 2004թ. ամերիկյան ինտելեկտուալ համայնքի մուր լեղին մահացավ քաղցկեղից: Նա 71 տարեկան էր:

Quality Units

Ամերիկայի Կանգաս նահանգում ծնված այս աղջիկը եկավ Նյու Յորք՝ ուսումնասիրելու թատերական արվեստը Ամերիկյան երաժշտական և թատերական ակադեմիայում: Նա ուզում էր հայտնվել Բրոդվեյում, բայց ավելի ուշ փոխեց որոշումն ու սկսեց հետաքրքրվել երաժշտությամբ, որն էլ, ըստ նրա, կարող է փոխել աշխարհը: «Ես երբեք չեմ մոռանում, թե որտեղից եմ եկել, գուցե խենթություն է թվում, բայց ես ուզում եմ ցույց տալ բոլորին, որ կարելի է հասնել հաջողության ու դրա համար թմրանյութերի վաճառքով չպետք է զբաղվել, այլ բոլորն սիրելով ճիշտ ու արդար բաները: Իմ մայրը դռնապանուհի էր, հայրս՝ հավաքարար: Նրանք ամեն օր համազգեստ էին հագնում: Ես բեմի վրա կրում եմ սմոքինգ: Դա էլ իմ համազգեստն է»:

Իր հրաշալի ձայնի և անսահման ստեղծարարության շնորհիվ Ժանել Մոնեն դարձել է ժամանակակից ԱրԸնդԲի-ի աստղը: Թողարկելով իր դեբյուտային ալբոմը՝ մեծ հաջողություններ գրանցեց՝ նաև շահելով Գրեմմիի երկու անվանակարգ: Նրան լսում են բոլորը, նրան սիրում են բոլորը, այդ թվում հանրահայտ շատ մարդիկ՝ Փրինսը, Բրունո Մարսը, Դիդին: «Ես ուզում եմ, որ իմ երաժշտությունը մաքրի միտքը ու տեղ ազատի»: Բարի լեզուներն ասում են, որ նրա երկրպագուն է նաև Բարաք Օբաման:

2018թ. Ժանել Մոնեն հայտարարեց, որ պանսեքսուալ է. «Լինելով տարօրինակ սևամորթուհի Ամերիկայում, ով փորձառություն ունի թե՛ տղամարդկանց, թե՛ կանանց հետ, ես ինձ ազատ եմ համարում, գրողը տանի»: Ժանելը պայքարում է անհավասարության ու խտրականության դեմ. «Եթե մեզ տրված է մշակույթ ձևավորելու ուժը, ուրեմն մեզ տրված է նաև ուժը՝ քանդելու այն մշակույթը, որ ծառայում է բռնությանն ու խտրականությանը: Մենք պետք է գործենք միասին»:

Ետևար Կարդեալու

1973թ. մեքսիկացի ֆեմինիստ դերասան, բանաստեղծ ու ակտիվիստ Նենսի Կարդենասն ուղիղ եթերի ժամանակ հայտարարեց իր հոմոսեքսուալության մասին: Հաղորդումը նվիրված էր քուիր մարդկանց իրավունքներին, Կարդենասն էլ ակտիվորեն բարձրաձայնում էր համայնքի խնդիրները: Շատերը գիտեին, որ նա լեսբի է, բայց հանրային խոստովանությունը պատմական իրադարձություն էր:

Իր բաց նամակում Կարդենասը պատմում է. «...ես հիշում եմ երկու կնոջ սիրո պատմություն, որ միշտ միասին էին. քնում էին միասին, սնվում՝ միասին, նրանք երջանիկ էին ու սիրում էին իրար, իսկ երկուսի ընտանիքում միայն փնթփնթոց էր, թե՛ անի, ինչ խեղճ եք դուք, դուք երբեք սիրված չեք եղել և քնքշանքի հարմարավետությունը չեք զգացել...»:

Սա այլևս անցյալ է, շեշտում էր Կարդենասը, եթե մենք փոխենք ներկան, մենք կփոխենք նաև անցյալը:

1974թ. Կարդենասը ստեղծում է Մեքսիկայում LԳԲՏ+ առաջին կազմակերպությունը: Իր ստեղծագործություններում հոմոսեքսուալ կերպարները շատ էին, նա կազմակերպում էր քննարկումներ, հրավիրում գիտաժողովներ: Նա կարողանում է համերաշխություն սերմանել մեքսիկացի և օտարազգի հոմոսեքսուալ անձանց միջև: Նենսին հիշում է, թե ինչպես էր իր տանը հավաքույթ կազմակերպում ու հոմոսեքսուալ և հետերոսեքսուալ մարդկանց միջև փորձում կամուրջներ կառուցել՝ խոսելով միմյանց խնդիրների մասին:

Նա օգնում է ՄԻԱՎ-ով ապրող մարդկանց, իսկ 1978թ. կազմակերպում է առաջին LԳԲՏ+ անձանց շքերթը Մեքսիկայում: Նա շարունակում է իր պայքարը մինչև 1994թ., մինչ կրծքի քաղցկեղը խլում է նրա կյանքը:

Սարկոսի Բերնհարդ

Սանդրան դերասանուհի էր, կատակերգու, երգչուհի ու գրող, որ հայտնիության էր հասել 1970-ականների վերջին՝ իր հումորային սուր ելույթների շնորհիվ, որոնց ժամանակ ծաղրում էր ու քննադատում բարձրաստիճան քաղաքական պաշտոնյաներին:

Ծնվել է Ամերիկայի Միչիգան նահանգում, հրեաների ընտանիքում: Չորս երեխաներից ամենափոքրն էր, երեք եղբայրների սիրելին: 19 տարեկանում որոշում է հեռանալ տանից ու մեկնում է Լոս Անջելես: Աշխատում էր գեղեցկության սրահում: Մատնահարդար էր: Մասնակցում էր հեռուստաշոունների: Մի քանի ելույթից հետո նրան նկատում է Սկորսեզեն և հրավիրում նկարվելու իր ֆիլմում: Արդյունքում արժանանում է կինոքննադատների հավանությանն ու երկրորդական պլանի լավագույն կանացի դերի մրցանակին: Ակտիվ գործունեություն է ծավալում: 80-ականների վերջին բոլորը խոսում էին Սանդրայի ու Մադոննայի սիրավեպի մասին: Լուրերը շիկացան, երբ Սանդրան հայտնվեց Մադոննայի՝ «Անկողնում Մադոննայի հետ» ֆիլմում:

Սանդրա Բերնհարդը խաղում էր հանրահայտ սիթքոմներում, ֆիլմերում ու սերիալներում, նա հայտնվում էր «Փլեյբոյի» շապիկին, ստենդափ ելույթներ էր ունենում ակումբներում: 2005թ. «Քոմեդի Ցենթրալ» հեռուստաընկերությունը Բերնհարդին ներառեց «Բոլոր ժամանակների 100 մեծագույն կատակերգուների» ցուցակում:

Ջոզեֆին Բեյքեր

Նրա հայրը հրեա էր, հարվածային գործիքների երաժիշտ, մայրը սևամորթ էր, լվացարարուհի: Աղջիկը ծնվեց Սենթ Լուիսում: Ապօրինի զավակ էր: Մեծանում էր համեստ պայմաններում: Տասներեքում մայրը նրան կնության տվեց Վիլլի Ուելսին, որը շատ ունևոր էր և տարիքով շատ մեծ: Ամուսնությունը տևեց մի քանի շաբաթ: Տասնվեց տարեկանից նա ելույթներ էր ունենում թատրոնում, երգչախմբում ու ակումբներում: Նա պարում էր, երգում ու խաղում: Փարիզյան հասարակությունը հմայված էր: Հենց նրա շնորհիվ է Ֆրանսիան ծանոթանում չարլսթըն պարի հետ. Ջոզեֆինն լավագույն մեկնողն էր: Նա արտառոց էր ամեն ինչում: Նրա զգեստները անհավանական էին: Բեյքերի մասին ասում էին, որ նա սոսկ սևամորթ պարուհի չէ, այլ իսկական «Սև Վեներա», ով երազներում հաճախ է այցելել պոետ Շառլ Բոդլերին: Իր հայտնի բանաձևային կիսաշրջագետտով նա ելույթներ է ունենում մի շաբթ երկրներում: Գերմանացի նուդիստները Ջոզեֆինյին համարում էին ազատության խորհրդանիշը: Ջոզեֆինյի պարի մեջ տեսանելի էին չիչոտկայի, բրեյք դանսի, հիփ-հոփի, հասլայի բազմաթիվ տարրեր, որոնք առանձնացան ու կատարելագործվեցին որպես առանձին պարեր՝ միայն տարիներ հետո:

Մի շաբթ քաղաքներում նրա ելույթներն արգելված էին, արգելանքը դարձնում էր նրան էլ ավելի հրապուրիչ ու պահանջված: Նրա տեսքից ու պարից ոգեշնչված՝ հայտնի ճարտարապետ ու նկարիչ Շառլ Կորբյուզեն նոր մի շինություն է կառուցում՝ վիլլա Սավոյը:

Ջոզեֆինը երգում էր ու խաղում կինոյում: Նա կատակերգակությունների ամենահաջողակ ամերիկուհին էր Ֆրանսիայում:

Երկրորդ համաշխարհայինի ժամանակ նա ելույթներ էր ունենում ֆրանսիացի զինվորների ու սպաների համար: Աշխատում էր դիմադրության շարժման հետախուզական բաժնում: Ստանում է օդաչուի որակավորում, լեյտենանտի կոչում:

Պատերազմի ավարտից հետո պարզևատրվում է Դիմադրության և Ազատագրման մեդալներով, Ջինվորական նշանով, իսկ ավելի ուշ՝ Պատվո Լեգեոնի շքանշանով: Ջոզեֆինն ակտիվորեն պայքարում էր ռասիզմի դեմ: Նա որդեգրում է մաշկի տարբեր գույն ունեցող տասներկու որբ երեխաների և իր մեծ ընտանիքով տեղափոխվում բնակվելու Ֆրանսիայի հարավ-արևմուտք:

Նա առաջին ամերիկուհին էր, ում հուղարկավորեցին զինվորական կարգով: Նրա մասին գրվել են գրքեր, նկարահանվել ֆիլմեր, նրա արտասովոր կերպարն առայսօր ոգեշնչում ու հիացնում է շատերին:

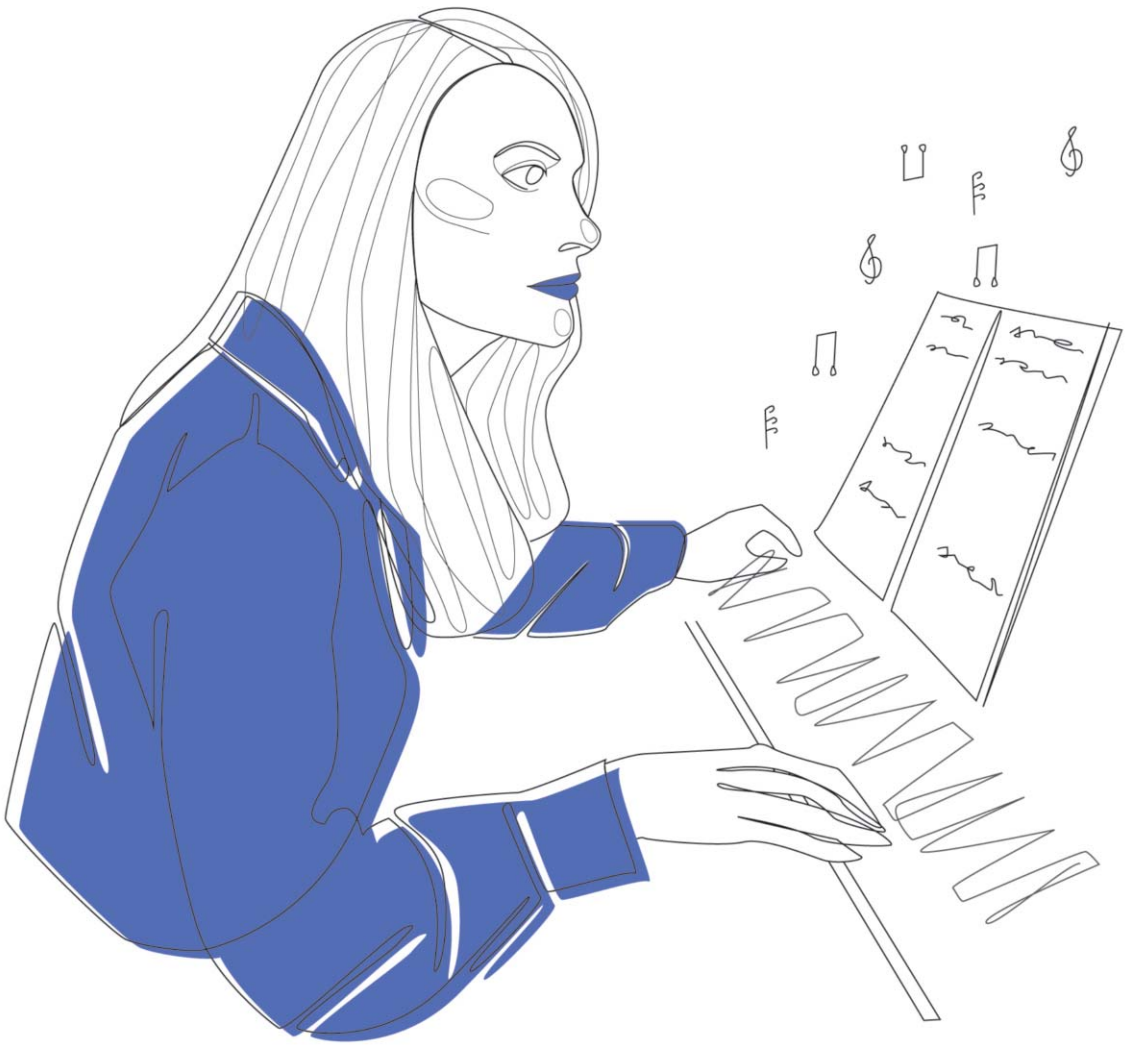
Հանրայն Ակտիվիզմ

«Առավոտյան 4:30 է: Ես կտրում-անցնում եմ 500 մետր՝ հասնելու գողտրիկ մի սրճարանի: Եվ հայտնվում եմ բոլորովին ուրիշ քաղաքում: Կտրուկ տարբեր այն քաղաքից, որ սովոր եմ տեսնել ամեն օր: Ու ասում եմ ինքս ինձ՝ Տեր Աստված, սա պետք է կրկնել: Եվ մի ուրիշ բան ևս, որ ուզում եմ անել: Իմ փողոցն է, որ հանկարծակի դառնում է տարբեր՝ առավոտյան 5:00-ին: Մի շաբաթ շարունակ կուզեի նկարել: Հերիք կլինե՞ր ֆիլմ դարձնելու համար»: Բելգիացի ռեժիսոր Շանտալ Ակերմանի առավոտն է: Ինքն իր մասին պատմում է այսպես. «Նախ՝ հրեական դպրոց էի գնում: Սովորում էի գերագանցիկ: Հետո հայրս ասաց՝ եթե մի տեղ լավագույնն ես, ուրեմն հաստատ վատ դպրոց ես գնում. ժամանակն է տեղափոխվելու: Եվ ինձ տարան մի դպրոց, ուր խոսում էին հունական բաներից ու Պարթենոնից: Ես լսում էի ու բան չէի հասկանում: Մեր տանը բոլորն էին ուսյալ ու գրագետ, բայց հրեական ավանդույթն էր գերիշխող, օրինակ՝ նրանք փայլուն տիրապետում էին Աստվածաշնչին»:

Ծնվել էր ում՝ փախած ից փրկվածների ընտանիքում: Երկու երեխաներից ավագն էր: Մայրը մի քանի տարի անցկացրել էր ում, ուր կորցրել էր ծնողներին ու քրոջը: Մշտապես խրախուսում էր Շանտալին սովորել ու սովորել՝ երիտասարդ հասակում ամուսնանալու փոխարեն: Տասնհինգ տարեկանում Շանտալը նայում է Գողարի «Խենթ Պլերոն» ու որոշում, որ դառնալու է ռեժիսոր: Իր առաջին ֆիլմը նկարահանելու համար դուրս է գալիս համալսարանից, իսկ ֆիլմի ծախսերը հոգալու համար ադամանդի կտորներ է վաճառում ի ֆոնդային բորսայում:

Շանտալ Ակերմանի ֆիլմերը մեծ ազդեցություն են թողել ֆեմինիստական և ավանգարդ ֆիլմարտադրության վրա: Նկարահանել է ինչպես խաղարկային, այնպես էլ վավերագրական ֆիլմեր: «Նյու Յորք Թայմսը» Ակերմանի «Ժաննա Դիլմանը» կոչեց կինոյի պատմության մեջ առաջին գլուխգործոց՝ ստեղծված կնոջ կողմից: Շանտալն օգտագործել էր խոհանոցը՝ ուսումնասիրելու կապը կանացիության ու տնային կյանքի: Խոհանոցային անկյունը նա դարձրել էր տան բեմը: Այն համարվեց 20-րդ դարի 19-րդ մեծագույն ֆիլմը:

2015թ. Փարիզում Ակերմանը մահացավ: «Լե Մոնդ» ամսագիրը կատարվածը որակեց ինքնասպանություն: Ռեժիսորը 65 տարեկան էր: Նրա վերջին ֆիլմը վավերագրական էր՝ «Ոչ տնային կինո»։ Այն բաղկացած էր մոր հետ կարճ զրույցների շարքից, որ նկարել էր մոր մահից առաջ: Ինքն իր ֆիլմի մասին ասել է. «Եթե ես իմանայի, որ պատրաստվում եմ նման բան անել, հավանաբար չէի համարձակվի անել»:

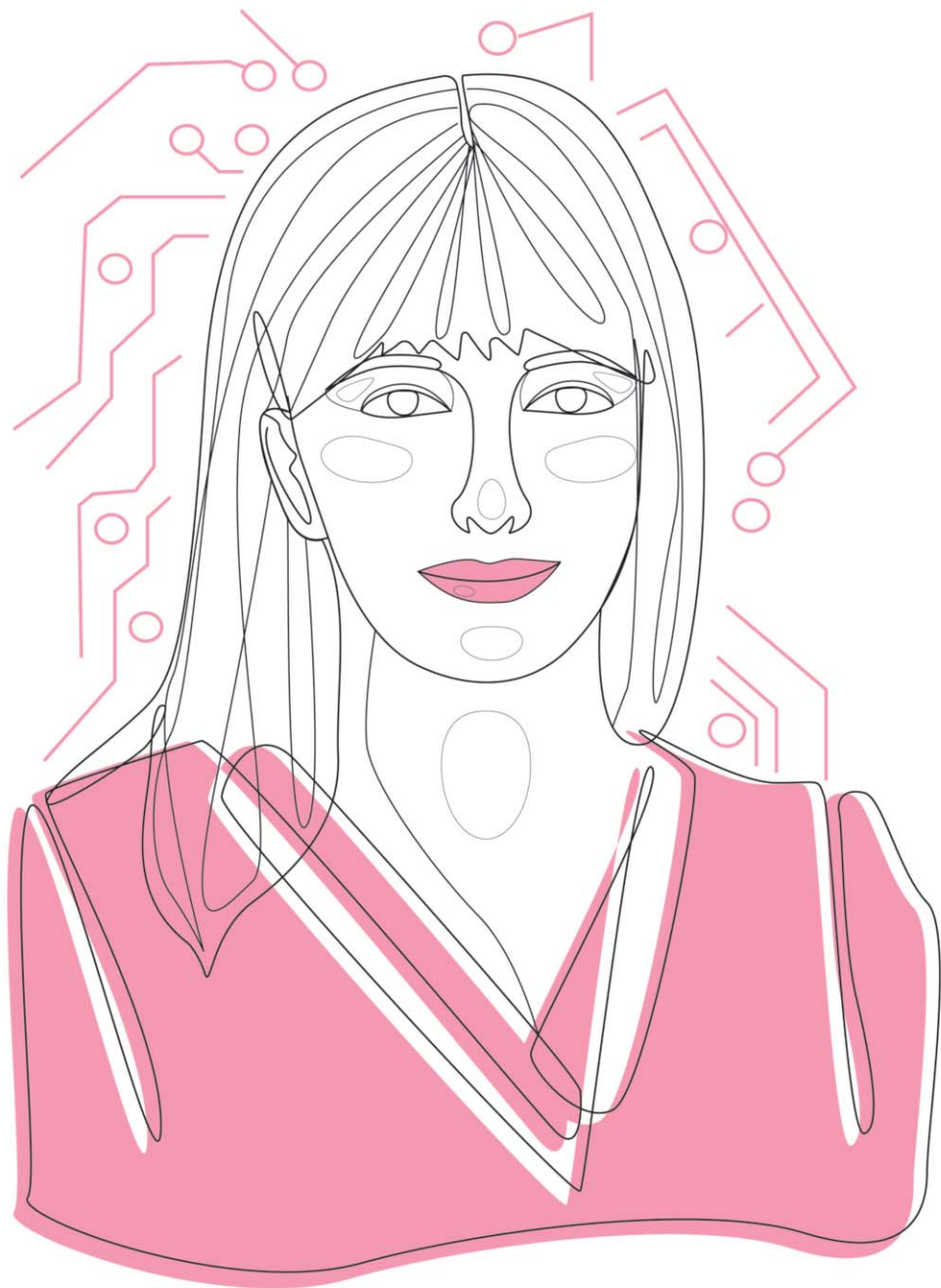

Վեճերի Կարգու

Եթե դուք սիրում եք 70-ականների պրոգրեսիվ ռոք, կամ լսում եք 80-ականների սինթ-պոպ, կամ էլ 2000-ականների էլեկտրոնային երաժշտության մեծ երկրպագու եք, ապա առնվազն պետք է իմանաք՝ ինչ է սինթեզատորը: Սակայն, ցավոք, Վենդի Կարլոսի անունը և նրա դերյուտային ալբոմը, որը հեղաշրջում արեց համաշխարհային երաժշտության մեջ, ծանոթ է հատուկենտ գիտականների:

1968 թվականին Կարլոսը (դեռ ոչ Վենդի անունով) թողարկում է «Բախը նորովի» “Switched-on Bache” ալբոմը, որտեղ Մոգի կառուցած սինթեզատորի կատարելագործված տարբերակի կիրառմամբ նա կատարում է Յոհան Սեբաստիան Բախի կոնցերտները: (Հենց Կարլոսն էր իրագործել բոլոր փոփոխությունները անհրաժեշտ հնչեղությունը ստանալու համար, քանի որ մինչ այդ սինթեզատորը չէր համարվում «խսկական» գործիք): Ալբոմն արժանացավ երեք Գրեմմի մրցանակի, վաճառվեց մեկ միլիոն օրինակից ավելի, և առաջին դասական ալբոմն էր, որ դարձավ պլատինե: Այսպես սկսվեց Կարլոսի վերելքը երաժշտության աշխարհում. էլեկտրոնային ճայնը սկսեցին դիտարկել որպես միջնորդ՝ կիրառելի բոլոր ժանրերում, ոչ թե որպես առանձին փորձարարական ոճ:

Վերջին 15 տարվա ընթացքում Վենդի Կարլոսը չի տվել ոչ մի հարցազրույց, չի մասնակցել ոչ մի միջոցառման և ապրում է մեկուսացած՝ հանրային աչքից հեռու: Սակայն սա նրա առաջին անհետացումը չէ: Փառքի գագաթնակետին, երբ նրա երաժշտությունը հնչում էր այնպիսի կուլտային ֆիլմերում, ինչպիսիք են Ստենլի Բուրբիկի «Փայլատակումը» և «Լարովի նարինջը», Կարլոսը կրկին կորավ: Այնուհետև երգահան Ուոլթեր Կարլոսը «Փլեյբոյ» ամսագրի հետ զրուցելիս հայտնեց, որ այսուհետ իր անունը Վենդի է: Վերջին անգամն էր, որ նա պատմեց իր ինքնության ու վիրահատությունների մասին: Այդ պահից ի վեր՝ Վենդի Կարլոսն ուզում էր խոսել միմիայն երաժշտության մասին:

Life Pointy

- Կարծես՝ կամուրջներ եմ կառուցում,- խոստովանում է Լին Քոնվեյը:- Մարդիկ կարող են նայել ինձ ու ասել՝ ինչ ուզում եմ: Կարող են ինձ քննադատել ու բացատրել, թե ուր եմ գնալու իմ մահից հետո: Բայց պատասխանեք ինձ՝ մի՞թե կամուրջը կանգուն չէ:

Լին Քոնվեյը՝ ԼԳԲՏ+ ակտիվիստը, միջին տարիքի թոշակառու այս կինը, որն ունեցել էր փառահեղ կարիերա համակարգչային ինժեներիայի ոլորտում, մինչ վերջերս ահաբեկվում էր բացահայտել իր գաղտնիքը. նրա ծննդյան վկայականի մեջ գրված էր «արական սեռ»:

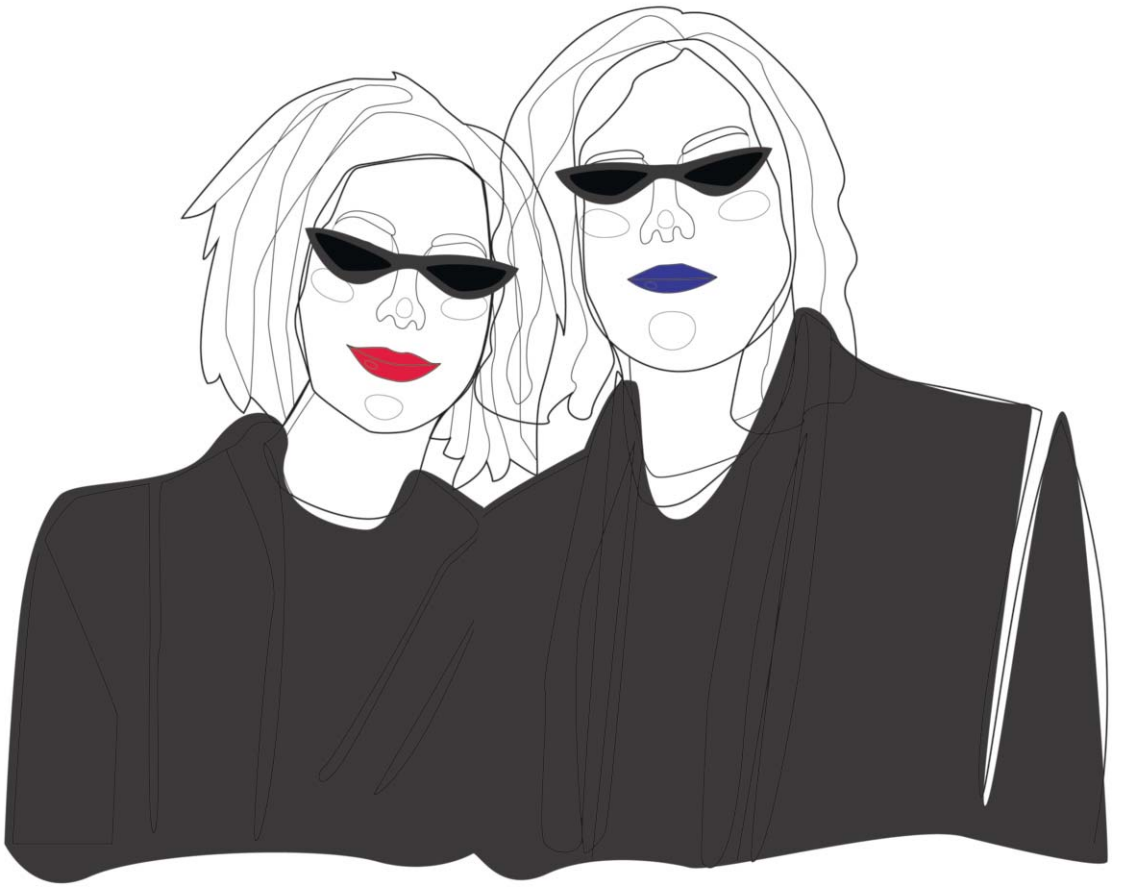
Մանկության տարիներին Լինը գիտակցում էր, որ մի բան շատ սխալ է: «Ոչ նորմալ» վարքն ու հատկանիշները ծնողները խստորեն պատժում էին ու փորձում ճնշել: Տրանսսեքսուալությունն անցյալ դարի կեսերին չլսված երևույթ էր: Քուլեջ ընդունվելուն ու ծնողների հսկողությունից ազատվելուն պես, Լինը սկսեց հորմոնալ ներարկումներ ստանալ, նա պարզապես անկարող էր խաղալ այն դերը, որ իրեն հատկացրել էին բնությունը կամ հասարակությունը:

Այնուհետև ԱյԲիԷմ ընկերությունը նկատեց Լինի տաղանդն ու հեղափոխական մտքերը և հրավիրեց աշխատանքի: Այնտեղ նա արեց առաջին քայլերը գերհամակարգչային տեխնոլոգիաների աշխարհում և հիմք դրեց ներկայիս համակարգչային հեղաշրջմանը: Սակայն մասնագիտական ձեռքբերումները խամրեցին, երբ ղեկավարությունն իմացավ Լինի սեռափոխության ցանկության մասին: Նրան հեռացրեցին աշխատանքից: Նա կորցրեց իր ընտանիքը, հարազատներին, ընկերներին:

- Ես ընտրություն չունեի,- խոստովանում է Քոնվեյը,- ես երկար չէի ապրի իմ հին կյանքով:

Սկսվեց նոր էջ, և ծնվեց Լին Քոնվեյը: Իսանդավառ ու ստեղծարար կինն աշխատանքի հրավեր ստացավ բազմաթիվ առաջատար ընկերություններից, շարունակվեցին բեկումնային ծրագրերը՝ նորարարական մեթոդների կիրառությամբ, որոնք արդեն համարվում են դասագրքային: Իսկ երբ ԱյԲիԷմ-ի աշխատակիցների մեկը փորձեց պարզել, թե ով է ընկերության մի շարք նախագծերի հեղինակը, ոչ ոք չկարողացավ պատասխանել այդ հարցին: Այդ ժամանակ Լին Քոնվեյը որոշեց վերջապես հայտնել իր մտերիմներին և ողջ աշխարհին, որ այդ գյուտարարն ինքն է. ինքը տրանսգենդեր կին է: Ժամանակն էր պատմել իր ճշմարտությունը:

- Երբ ասում էի, թե ուզում եմ սեռս փոխել, բոլորը պնդում էին, որ կմեռնեմ կամ գժանոցում կհայտնվեմ: Բայց նրանք սխալվում էին, ես հրաշալի կյանք եմ ապրել, ես երջանիկ եմ: Նայեք իմ կյանքին ու ասեք՝ մի՞թե կամուրջը փլվել է:

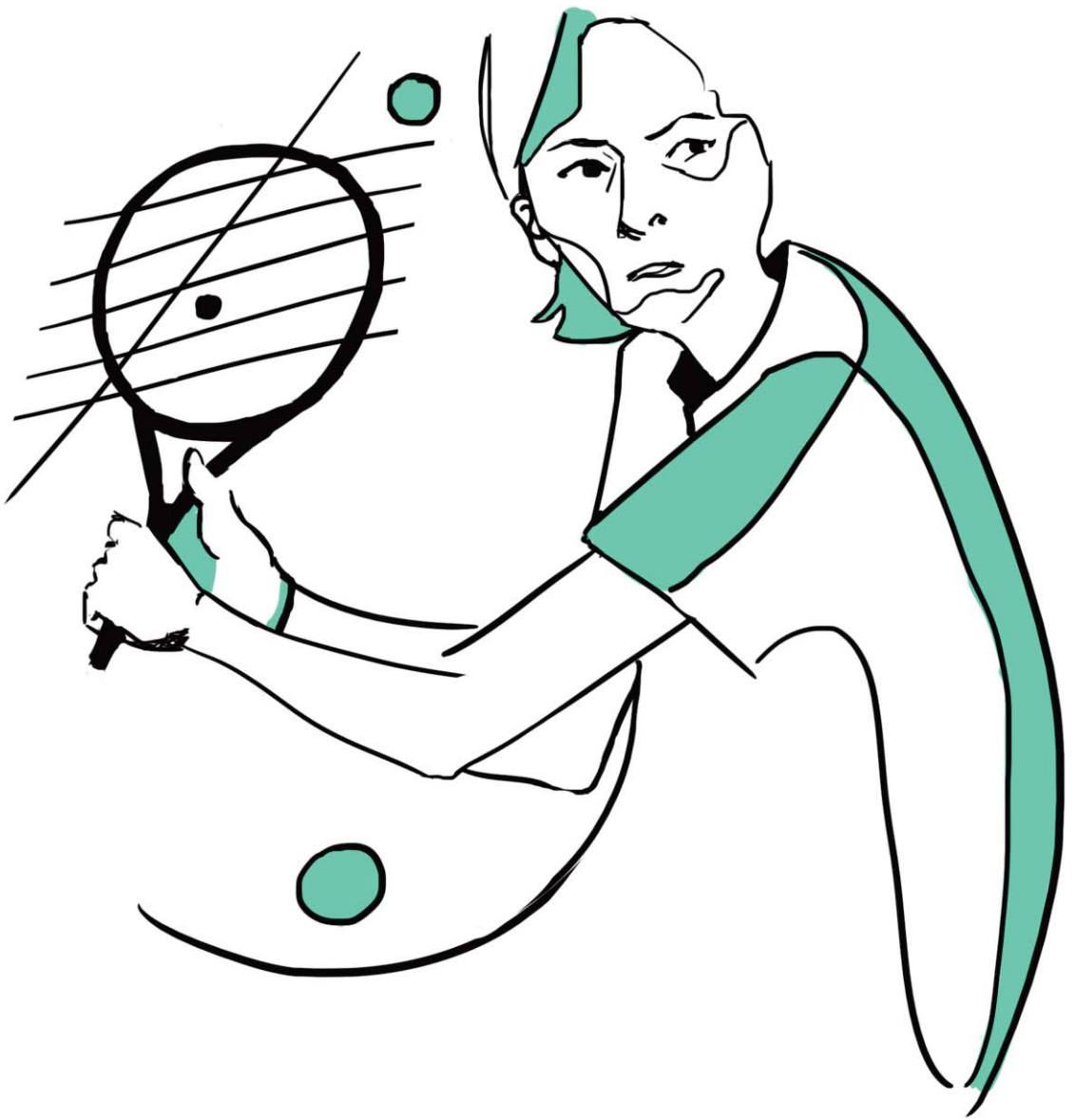

ՎաչոՎաչիներ

Լարին ու Էնդին ծնվել են Չիկագոյում՝ լեհա-ամերիկյան ընտանիքում: Մայրը բուժքույր էր, հայրը՝ բիզնեսմեն: Հայրը երգվյալ աթեիստ էր, մայրը՝ նախկին կաթուղիկ, որն այժմ զբաղվում էր հմայություններով: Տղաներն ավարտեցին Չիկագոյի տարրական դպրոցը, զուգահեռաբար մասնակիցն էին դպրոցական թատրոնի և հեռուստատեսության՝ սակայն ետնաբեմում: Վաչովսկիները կրթությունը կիսատ են թողնում՝ զբաղվելով շինարարությամբ և մշակելով «Մատրիցայի» գաղափարը: Տղաներն աշխատում էին որպես ատաղձագործ և զուգահեռաբար կոմիքսներ ստեղծում:

«Մատրիցա» ֆիլմը նրանց համաշխարհային ճանաչում ու համբավ բերեց: Նրանք Հոլիվուդի ամենախոշոր ռեժիսորներն են: 2012 և 2016թթ. ռեժիսորները հայտարարեցին բացահայտ տրանսգենդեր լինելու իրենց որոշման մասին՝ համապատասխանաբար անվանափոխվելով Լիլիի և Լանայի: Իր ելույթներից մեկում Լանան ասում է. «Կան բաներ, որ անում ենք մեզ համար, և կան բաներ, որ անում ենք ուրիշների համար: Երբ պատանի էի, շատ էի ուզում դառնալ գրող, ուզում էի նաև ֆիլմեր նկարել, բայց չէի ճանաչում ինձ նման մեկի, մեկի, որ նույն ցանկություններն ու մտքերը կունենար, ու ինձ թվում էր՝ իմ երազանքները տարբեր են, որովհետև սենոզ էլ ես մի քիչ տարբեր էի բոլորից: Եթե ինչ-որ մեկի համար ես կարողանամ դառնալ այն մարդը, ով իրեն մի քիչ ինձ նման կհամարի, ուրեմն իմ քաղաքացիական կյանքի գոհաբերումը ես կհամարեմ արժևորված»: Այս ելույթից հետո «Հանուն մարդու իրավունքների քարոզարշավ» իրավական կազմակերպությունը Լանային շնորհեց «Տեսանելիության մրցանակ»:

- Իմանալ, թե որն է ճանապարհը և քայլել այդ ճանապարհով՝ լրիվ տարբեր բաներ են, - ասում են Վաչովսկիներն ու շարունակում վստահաբար քայլել իրենց բռնած ուղով՝ ձեռք մեկնելով բոլոր նրանց, ովքեր աջակցության կարիք ունեն և խոցելի դիրքում են:

Մարտինա Լավրարիովա

Չորս տարեկանում Մարտինան գնդակով հարվածում էր բետոնե պատին, յոթ տարեկանից սկսում է կանոնավոր թենիս խաղալ, տասնյոթում նվաճում է իր առաջին պրոֆեսիոնալ տիտղոսը:

Ծնվել է Չեխոսլովակիայում, տասնութում որոշում է լքել ԽՍՀՄ-ը ու հեռանալ արևմուտք: Խորհրդային մամուլը չի ներում աղջկա այս քայլը, և «Պրավդա» թերթը Նավրատիլովայի առաջին հաղթանակը Ուիմբլդոնի մրցաշարի եզրափակչում ներկայացնում է այսպես. «Կանանց մենախաղի եզրափակչում Ուիմբլդոնի եռակի հաղթող Կրիս Էվերտը պարտություն կրեց»: Չեխոսլովակյան մարզական ֆեդերացիան նրան անվանում է չափազանց ամերիկանացված՝ կոչ անելով աղջկան թողնել թենիսն ու վերադառնալ դպրոց:

Նավրատիլովան շարունակում է սիրելի թենիսն ու հաղթանակներ գրանցում մեկը մյուսի ետևից: Նա դառնում միակ թենիսիստն պատմության մեջ, ով առաջին տեղն է զբաղեցրել մենախաղի և զուգախաղի վարկանիշում՝ 200 շաբաթից ավելի ժամանակահատվածում: Մարտինան Բաց դարաշրջանում Մեծ Սաղավարտի ամենաշատ տիտղոսներ նվաճած թենիսիստն էր: Նա և Բիլի Ջին Քինգը շահել են Ուիմբլդոնի մրցաշարի 20-ական տիտղոս բոլոր կարգի մրցաշարերում:

Նավրատիլովան է այն երեք թենիսիստներից մեկը, ով երբևէ շահել է «Կարիերային Մեծ Սաղավարտը» ինչպես մենախաղում, այնպես էլ կանանց զուգախաղում և խառը զուգախաղում՝ կիսելով արդյունքը Մարգարետ Կորտի և Դորիս Հարտի հետ:

Իր վերջին խոշոր տիտղոսը շահում է 2006թ. ԱՄՆ Բաց առաջնության խառը զուգախաղում՝ իր 50-րդ տարեդարձից առաջ: Նա միակ պրոֆեսիոնալ թենիսիստն է, ով մենախաղի վեց խոշոր մրցաշարում հաղթանակ է տարել առանց մեկ սեթ պարտվելու:

Նա բոլոր ժամանակների միակ թենիսիստն է (կանանց և տղամարդկանց շրջանում), ով ութ տարբեր մրցաշարերում հաղթանակ է տարել առնվազն յոթական անգամ: 2005թ. «Tennis» ամսագիրը 1965-2005 թվականների աշխարհի լավագույն թենիսիստ կոչեց Մարտինա Նավրատիլովային:

Նավրատիլովան նաև առաջինն էր համաշխարհային մակարդակի մարզիկների մեջ, որ բացահայտ հայտարարեց, որ լեսբի է և երբեք չի թաքցրել իր սիրավեպերը: Նա մշտապես հանդես է գալիս բռնության դեմ ելույթներով ու հավասարության կոչերով: Երեխաների, անօթևան ընտանիքների, անտուն կենդանիների, ԼԳԲՏ+ համայնքի, բռնության ենթարկվածների պաշտպանությամբ զբաղվող մի շարք բարեգործական կազմակերպությունների անդամ է:

Հարց Քեթիկու

Ջազ Ջենինգսն աշխարհում ամենաերիտասարդ հանրայնորեն ճանաչված տրանսգենդեր անձանցից մեկն է. հինգ տարեկանում նրան ախտորոշեցին գենդերային դիսֆորիա: Վեց տարեկանում նա առաջին անգամ հարցազրույց տվեց ազգային հեռուստալիքներից մեկին, և նրա անունը հայտնի դարձավ երկրով մեկ: Այնուհետև հաջորդեցին բազմաթիվ այլ հարցազրույցներ, նկարահանումներ, սեփական հեռուստաշոուն և միլիոնավոր երկրպագուներ:

Ամենից հաճախ նրան հարցնում են՝ ինչ տարիքում հասկացավ, որ աղջիկ է: Ջազը խոստովանում է, որ այն պահից, երբ ունակ է եղել բանական մտքեր կազմել, հստակ գիտակցել է՝ ինքն աղջիկ է տղայի մարմնի մեջ: Երբեք որևէ կասկած չի ունեցել: Պարզապես միշտ զարմացել է, թե ինչու ուրիշները չեն տեսնում այն, ինչն ակնհայտ է:

Փոքր տարիքից երագում էր փերիների մասին, որ կախարդական փայտիկի օգնությամբ կուղղեին բնության սխալը: Լոգանք ընդունելիս ցանկանում էր սպունգով մաքրել մարմնի ավելորդությունները: Խոսել սովորելուն պես՝ պահանջում է ծնողներից իրեն դիմել իգական դերանուններով, կրում էր կանացի հագուստ, այլապես ամաչում էր ու իրեն նվաստացած զգում:

Իհարկե, Ջազը նաև այն քիչ հաջողակներից է, ում ծնողներն ու հարազատները հասկացել, սատարել և աջակցել են: Ընտանիքում պաշտպանված տրանսգենդեր անձանց թիվը չափազանց ցածր է ամբողջ աշխարհում: Սակայն Ջազը երևի ծնվել էր հաջողակ աստղի տակ: Նա արդեն մի քանի տարի է, ինչ ունի հրաշալի հարթակ ու մեծ լսարան: Վերջերս իրականացավ նաև նրա ամենամեծ երազանքը. մի քանի վիրահատական միջամտություններից հետո վերջապես ստացավ այն մարմինը, որի մեջ նա ազատ է:

Ջազ Ջենինգսն այն համարձակ աղջիկն է, ով չվախեցավ պատմել իր պատմությունը, ցույց տալ թե՛ աջակիցներին, թե՛ անհանդուրժողականություն քարոզողներին այն դժվարությունները, որ ամեն օր հառնում են տրանսգենդեր պատանիների առաջ: Նաև նրա շնորհիվ այսօր շատ ուրիշ տրանս երիտասարդներ ճայն են ստացել ու փորձում են հղկել ատելությունից կոշտացած մեր աշխարհը:

Upitaki Ohuhyuwi

Նա պարուհի էր ու գրող, դերասան ու թարգմանիչ, զբաղվում էր գրականությամբ, տիրապետում մի քանի լեզվի: Ծնվել էր Բաքվի նահանգ Շամախիում: Նա Սոֆյա Փիրբուդաղյանն էր, բայց որպեսզի կարողանար մուտք գործել Բաքվի հայկական թատրոն, ներկայանում է Արմենուհի Տեր-Օհանյան, իսկ ավելի ուշ՝ Արմեն Օհանյան անունով:

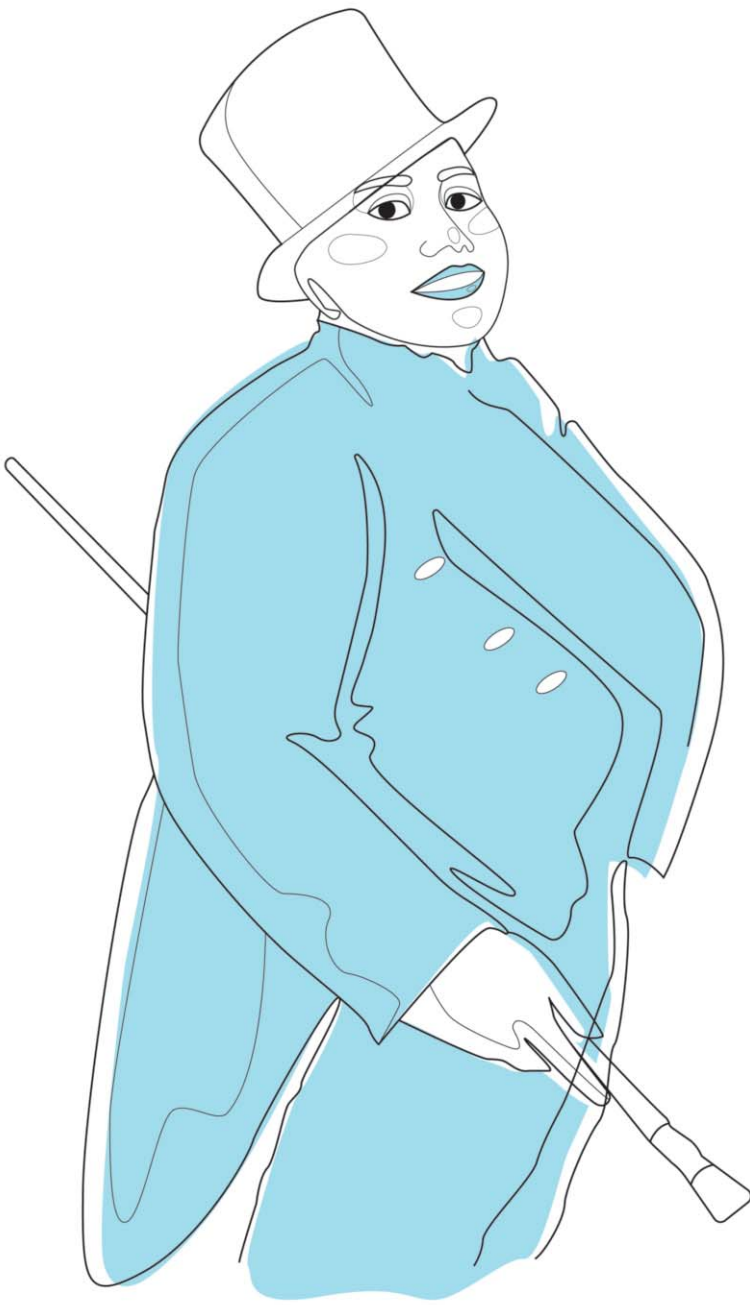
Շատ արագ հասնում է հաջողությունների, նրա մասին խոսում էին ամենուր: Մասնագիտանալով՝ աշխատում է Մոսկվայի Փոքր թատրոնում: Թիֆլիսի օպերային թատրոնի մենապարուհին էր, Պարսկաստանում՝ եվրոպական տիպի պարսկական առաջին թատրոնի հիմնադիրը: Պարսկաստանում Սոֆյան ուսումնասիրում է արևելյան պարերն ու որպես «պարսիկ պարուհի», հանդես է գալիս տարբեր երկրներում՝ պրոֆեսիոնալ բեմում առաջին անգամ ցուցադրելով արևմտյան հանդիսատեսի համար տարաշխարհիկ՝ արևելյան հնագույն և անտիկ աշխարհի ռճավորված պարեր:

Իր պարային համարների ժամանակ նա օգտագործում էր պարուհի Այսեդորա Դունկանի «ազատ պարի» մեթոդները, հայ, ռուս, պարսիկ երգահանների երաժշտությունն ու զանազան դիմակներ:

Նա ելույթներ է ունենում Լոնդոնում, Բրյուսելում, Միլանում, Սոֆիայում, Բուխարեստում, Կ.Պոլսում, Կահիրեում, ԱՄՆ-ի մի շարք քաղաքներում: Փարիզում որոշում է նվիրվել գրականությանը. հրատարակում է ինքնակենսագրական գրքեր ֆրանսերենով՝ «Օձահմա կախարդուհու ծիծաղը», «Աշխարհի մեկ վեցերորդ մասում», որ ԽՍՀՄ այցի նոթեր էին, իսկ «Շամախեցի պարուհին»՝ Անատոլ Ֆրանսի առաջաբանով, թարգմանվում է անգլերեն, գերմաներեն, իսպաներեն, շվեդերեն, ֆիններեն, եբրայերեն:

Պատմում են, որ սիրային կապի մեջ է եղել փարիզյան վերնախավի ազդեցիկ ներկայացուցիչների հետ, այդ թվում՝ քաղաքական գործիչ Մորիս Բառնեսի, նկարիչ Էմիլ Բեռնարի, արձակագիր Անդրե Ժերմենի: Վուլտերի սիրուհու երբեմնի բնակարանում հանդիպում էին մոդեռնիստ գրողներն ու արվեստագետները՝ Լուի Արագոնը, Գերտրուդ Ստայնը, Ռոդենը, Կուլտը, Պոլ Կլոդելը: Տանտիկինը Փարիզի ամենահայտնի կանանցից մեկն էր՝ գրող Նատալի Բարնին: Նա հայտնի էր բազմակնությունով. ապրում էր նկարչուհի Ռոմեյն Բրուքսի հետ, ամուսնացած էր Էլիզա դը Գրամոնի հետ և սիրահետում էր գեղեցկուհի Արմեն Օհանյանին: Պատմում են, թե ինչպես են մի ամառային գիշեր Բարնին ու Օհանյանը ժամանել սպիտակ ձիեր լծված կառքով, երկուսն էլ կրում էին մարգարտահյուս սպիտակ սարիներ:

Ավելի ուշ Օհանյանն ամուսնանում է մեքսիկացի դիվանագետի հետ, ապրում են նախ՝ Մոսկվայում, ապա՝ Մեքսիկայում: Մեխիկոյում պարի դպրոց է հիմնում: Սկսում է հետաքրքրվել քաղաքականությամբ, համալրում Մեքսիկայի Կոմունիստական կուսակցության շարքերը: Զուգահեռաբար, ռուսերենից իսպաներեն թարգմանություններ էր անում, իսպաներենով մենագրություններ գրում ռուս, խորհրդային, մեքսիկական գրականության մասին: Գրել է նաև հայերեն՝ «Իդևս դարիբի» պոեմը: 58 տարեկանում որոշում է, որ պետք է ընդունվի Մեխիկոյի համալսարանի փիլիսոփայության բաժինը: Նա անհատնում էակ էր, անվերջ պրպտող, ոգևորող, շարժվող, սովորող ու սովորեցնող: Եվ նրա կյանքն էլ իր մարմնի պես ճկուն էր, արկածներ փնտրող ու գտնող, բռուն ու պայմանականություններից զերծ և, ցավոք սրտի, գրեթե մթության մեջ թաքցրած:

Գլադիա Քեյրթի

Գլադիս Բենթլին կրում էր տղամարդու հանդերձներ, կշռում 120կգ, նա բիսեքսուալ էր և երբեմն հանդես էր գալիս Բոբի Մինթոն տղամարդկային անունով: Բլյուզ երգչուհի էր, դաշնակահար ու շոումեն: Ծնվել էր 1907թ. Ամերիկայի Փենսիլվանիա նահանգում: Դեռահաս տարիքում փախել էր տնից ու ճանապարհ ընկել Նյու Յորք: Աղջիկը գիտեր՝ ինչ էր ուզում, և շուտով գտնում է իր տեղը Հարլեմի ակումբներում:

Հարլեմը ոչ շատ մեծ թաղամաս էր Նյու Յորքի հյուսիս-արևելքում՝ բնակեցված հիմնականում աֆրոամերիկացիներով: Տեղի թատրոններում սևամորթները ելույթ էին ունենում՝ զվարճացնելով հանդիսատեսին: Եվ ահա 20-ականներին սկիզբ է առնում «Հարլեմյան վերածնունդը», և Հարլեմը դառնում է աֆրոամերիկյան երաժշտության՝ ջազ մշակույթի շարժման կենտրոնը: Հենց այս շարժման շնորհիվ էր, որ կոտրվեցին խտրական կարծրատիպերը աֆրոամերիկացիների նկատմամբ, և աֆրոամերիկացին սկսեց ընկալվել որպես կիրթ և մշակութային: Հարլեմից էին Բիլի Հոլիդեյը, Լուի Արմստրոնգը, Դյուկ Էլինգթոնը և այլոք: Գլադիս Բենթլին մեկն էր, որ խիստ տարբերվող էր բոլորից, համարձակ ու ցնցող, և որի բեմական փորձարկումները ոչ բոլորը կարող էին իրենց թույլ տալ: Նա հորինում էր տեքստեր հայտնի մեղեդիների համար, որ շատ սրամիտ էին, երբեմն էլ՝ անպատկառ: Տեսքը էքստրավագանտ էր. կրում էր սպիտակ սմոքինգ ու ցիլինդր: Գլադիսը դառնում է Կլեմ-Հաուս շոուի աստղը: 30-ականների սկզբին Բենթլին հիմնում է «Էքսկլյուզիվ» ակումբը, ուր սեփական շոուն էր վարում:

Առօրյա կյանքում ևս նա կարողանում էր իր բեմական կերպարը պահել՝ կրելով տղամարդու հագուստ: Գլադիսն ապրում էր շքեղ առանձնատանը՝ շրջապատված աղախիներով: Նա պաշտոնապես գրանցում է իր ամուսնությունը Նյու Ջերսիում և դրա մասին տեղյակ պահում բամբասանքների սիրահար մի սյունակագրի: «Եվ ո՛վ է այդ տղամարդը», - հարցնում է լրագրողը: «Տղամա՛րդ», - հեգնում է Գլադիսը, - «Ես կնոջ հետ եմ ամուսնանում»: Եվ, ի դեպ, նրա կինը սպիտակամորթ էր:

40-ականներին Գլադիս Բենթլին վերադառնում է Կալիֆոռնիա և սկիզբ դնում նոր կարիերայի. սկսում է բլյուզ երգել՝ ձայնագրվելով ամենատարբեր անկախ կայաններում:

Հերթական անգամ նա զարմացնում է իր հանդիսատեսին, երբ զգեստ է հագնում և «Էբոնի» հանդեսի իր հոդվածում հայտարարում՝ ես կին եմ կրկին: Նա ամուսնանում է խոհարար մեկի հետ. տղան տասնվեց տարով փոքր էր Գլադիսից:

Բենթլին ելույթներ էր ունենում Հոլիվուդի «Վարդագույն սենյակում», մասնակցում հեռուստաշոուներին: Կյանքի վերջին տարիներին ապրում էր Լոս Անջելեսում՝ մոր հետ, ձեռնադրվել էր՝ ծառայելու Աստծո տաճարում: Բուռն ու շքեղ կյանքից հետո մի փոքր խաղաղություն, որ թույլ տվեց ինքն իրեն:

Բովանդակություն

Ջենեթ Մոք	4
Քրիստին Յորգենսեն	6
Բրենդա Հաուերդ	8
Սիլվիա Ռիվերա	10
Ռենե Ռիչարդս	12
Յոհաննա Սիգուրդարդոտիր	14
Էդի Վինձոր	16
Մարշա Պ. Ջոնսոն	18
Հաննա Գաբի Օդիել	20
Կասսեր Սեմենյա	22
Գերթրուդ Ստայն	25
Լիլի Էլբե	28
Էլեն Դեջեներես	30
Բարբարա Գիթինգս	32
Ստորմե Դելարվերի	34
Սալի Րայդ	36
Էնի Լեյբովից	38
Սյուզան Սոնթագ	40
Ժանել Մոնե	42
Նենսի Կարդենաս	44
Սանդրա Բերնհարդ	46
Ջոզեֆին Բեյքեր	48

Շանտալ Ակերման	50
Վենդի Կարլոս	52
Լին Քոնվեյ	54
Վաչովսկիներ	56
Մարտինա Նավրատիլովա	58
Ջազ Ջենինգս	60
Արմեն Օհանյան	62
Գլադիս Բենթլի	65

*«ՏԵԶՍ ՀԱՐԹԱԿ» մշակութային կրթատեղեկատվական
հասարակական կազմակերպությունը ներկայացնում է
«Կանայք, որ փոխեցին աշխարհը» մատենաշարը:*

Հրատարակության է պատրաստվում
«Հայ կանայք, որ փոխեցին աշխարհը»
և «Հաշմանդամություն ունեցող կանայք,
որ փոխեցին աշխարհը» գրքերը:

Հասմիկ Սիմոնյան
Արմինե Դանիելյան

ԼԲՏ+ կանայք, որ փոխեցին աշխարհը

Սրբագրիչ՝ Ֆլորա
Խմբագիր՝ Մարինա

Նկարազարդողներ՝
Ռեիկո
Էդիտ
Լյուսի

ԼԲՏ+ կանայք, որ փոխեցին աշխարհը

Գիրքը ստեղծվել է «Փինք» իրավապաշտպան
հասարակական կազմակերպության
ֆինանսական աջակցությամբ

Այո՛, մենք պետք է իմանանք,
որ մեր համակարգիչներն այսօր
գերարագ են, որովհետև Լին
Քոնվեյը տաղանդավոր ինժեներ էր:
Ժամանակակից երաժշտությունն
ստացել է իր նոր հնչեղությունը,
որովհետև Վենդի Կարլոսը հեղափոխական
պատկերացումներ ուներ
ձայների մասին: Մենք հագնում ենք
տղամարդու կոստյումներ, որովհետև
հարյուր տարի առաջ Նյու Յորքում
մի խումբ կանայք ազատագրեցին
իրենց զգեստապահարանը
արհեստական կապանքներից:

Եվ, այո՛, մենք պետք է իմանանք.
երբ շատերս պայքարում էինք
հանուն կանանց ու հաշմանդամություն
ունեցող անձանց իրավունքների,
ընդդեմ պատերազմների կամ
իշխանական խոշտանգումների,
ԼԳԲՏ համայնքը պայքարում էր
մեր կողքին: Այս գիրքը ցույց է տալիս,
թե որքան անհիմն բռնությամբ ու
դաժանությամբ է լցված մեր
պատմությունը, որքան շատ են
մտացածին սահմանափակումներն
ու պիտակավորումները, բայց,
ամենակարևորը, որքան ուժեղ է ոմանց
կամքը, ազատատենչությունը, ճգտումը
արդարության:

